

106 / I-II

דיואן

והוא

ספר כולל כל שירי אביר המשוררים
יהודה בן שמואל הלוי

יוצאים לאור

באספה אחת על פי כתבי יד וספרים נדפסים

עם הגהות וכאורים ועם מבוא גדול

מאת

חיים בראדי

ואחות חכמים אנשי שם העוזרים על ידו.

ספר ראשון:

שירי חול.

ברלין, תרנ"ד.

בדפוס צבי הירש ב"ר יצחק אימצקאווסקי.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 166. I. 1.

דבר אל הקוראים.

הדיואן הזה אשר החילתי בע"ה להוציאו לאור היום הזה, יכלול את כל שירי ר"י יהודה הלוי, הן אלה אשר לא יצאו עוד לאור עולם והן אלה אשר נדפסו כבר בספרים שונים, חדשים גם ישנים, כפי אשר קבצתים על יד בעמל רב מתוך הספרים הנדפסים וסתבי היר המונחים בכתי עקד הספרים הגדולים.

הדיואן יפרד ודוה לשני ספרים. הספר האחד, והוא יצא ראשונה, יכלול את שירי החול, והספר השני יכלול בקרבנו את השירים אשר יסודתם בהררי קדש. בסוף כל ספר וספר תדפסנה ההערות אל השירים הנמצאים בו. החוברת הראשונה הזאת המונחת לפני מעלתכם, רק כחוברת לדוגמא תחשב. בשנה הבע"ל יצא לאור הספר הראשון עד תומה, והספר השני יצא לאור אח"כ אולי בפעם אחת.

המבוא, אשר יראה אור אחרי ככלות הדפסת כל הדיואן, יכלול את תולדות ר"י הלוי עפ"י מקורים נודעים ובלתי נודעים ושם ארבה לדבר גם על פעולותיו הספריות לכל פרטיהן.

ע"ד המשקל בשירי ר"י הוצאתי כעת לאור ספר מיוחד, והרוצה לדעת דבר ברור אדות הענין הזה, ימצא שם את מבוקשו. מספרי זה לא הדפסתי רק אכסמפלארים במספר מעט, וכל הקורם לדרשו מירי זכה. מהיר הספר הוא שני מרק.

אני טרם אכלה לדבר אתן תודה מקרב ולב עמוק להחכמים הנודעים לשם לתפארת ולתהלה ר"א ניבואיר באוכספורד, ר"ד קויפמאן בכודאפעסט ור"א עהרליך בשילזיס, אשר היו לי לאחי עזר בהוצאת החוברת הזאת, ותמכו בימיני לבל תצא תקלה מתחת ידי, ואבקש מאת כל חכמי לב האוהבים את ספרתנו העברית והחפצים ביקרה, לקרוא את השירים המונחים לפניכם בחברת הראשונה בשם לב ולהעיר אותי על איזה שגיאות אשר ימצאון אולי בההוצאה הזאת — כי שגיאות מי יבין — ואנכי אתן להם תודה רבה ואת דבריהם אדפיס בשמם בתוך ההערות. ואני תפלתי: יהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

חיים בראדי.

Adresse:

Dr. H. Brody, Berlin, Auguststr. 63.

1116786 / 1.1

ספרים

היוצאים לאור כפעם ראשונה

על ידי

חברת מקיצי נרדמים

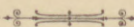
(הוקמה מחדש בשנת תרמ"ה)

תחת השגחת ראשי החברה:

אברהם ברלינער בברלין,
 דוד גינסבורג בפערסבורג,
 יוסף דערענבורג בפאריז,
 שלמה חיים האלבערשטאם בביליין,
 אברהם אליהו הרבבי בפערסבורג,
 מרדכי יאסטרואו בפילאדעלפיא,
 משה עהרענרייך ברומא,
 דוד קויפמאנן בכודאפעסט.

שנה עשירית תרנ"ד.

Dîwân Jehuda ha-Levi's.

BERLIN 1894.

Herausgegeben im Selbstverlage des Vereins M'KIZE NIRDAMIM.

(Dr. A. Berliner.)

In Commission bei J. Kauffmann

Frankfurt a. M.

D î w â n

des

Abû-l-Hasan Jehuda ha-Levi.

Unter Mitwirkung namhafter Gelehrter bearbeitet
und mit einer ausführlichen Einleitung versehen

von

Dr. H. Brody.

**Erster Band:
Nichtgottesdienstliche Poesie.**

BERLIN, 1894.

Druck von H. Itzkowski, Gr. Hamburgerstr. 2.

ד י ו א אן

והוא

ספר כולל כל שירי אביר המשוררים
יהודה בן שמואל הלוי

יוצאים לאור

באספה אחת על פי כתבי יד וספרים נדפסים

עם הגהות ובאורים ועם מבוא גדול

מאת

חיים בראדי

ואחזת חכמים אנשי שם העוזרים על ידו.

ספר ראשון:

שירי חול.

ברלין, תרנ"ד.

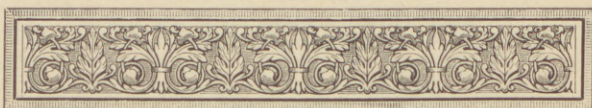
בדפוס צבי הירש ברי יצחק אימצקאווסקי.

וְשִׁירֵי יְהוּדָה כְּפִיר הַתַּעֲנִידָה
חֲרוּזִים אֲחוּזִים כְּכַנְפֵי כְרוּבִים
הַיּוֹדְלוּן סִפְרוּ לְהַכִּיל דְּבָרוֹ
וְאִינֶם בְּאַצְמַע אֱלֹהִים פְּתֻבִים?

(ר' יתודה הלוי, דיואן ח"א סי' מ"ה).

א

לא מתמול.

בשבת אבן עמר [יוסף] בן ברון.

לא מתמול פיזת שחוק נמלאו
עד כי בך יוסף לבבות באו
באו חרונים לא קראם בעיון
נקרה בפי נקרו ולא נקראו
5 לא נמנעו מבא ברסן משקלי
השיר, אבל שמעו שמך ובאו
לא פי יהללה אבל כי אכתבה
מפי חסדיך אשר יקראו
גדיב אשר נתנו פעליו אל-שמו
10 פנפי נשירים במרומים דאו
ישר ותם צמחו ושמחו כי עלי
נחל עדגיו ענפיהם ישאו
הפין להסמיר את-יגך זכרו, ואיך
נפיו בראש בל-הר ולא יכאו?

15 אֵיךְ תִּמְרוֹת מִדְּעֵלִים נִבְרַח וְהֵן
 נִנְעוּ קִצּוֹת יִשְׁחָק, הֵיחֲתִיבָאוּ?
 הֵא לָךְ מַעַט זְמַרְתָּ זְמִירוֹתַי אֲשֶׁר
 יִלְאוּ לְהַגִּיד בְּעֵדְךָ מִהֲרָאוּ
 גַם נִחְפוּזוֹ לְצִאת בְּעַת רְאוּ בְּרַק
 20 אוֹרְךָ וְלִקְרֹאת חֶסֶדְךָ יֵצְאוּ:

ב.

אֵיךְ כְּבוֹד הָאֵל.

באלכסנדריוא, אל החבר ר' אהרן בן ציון בן אלעמאני ובניו.

אֵיךְ כְּבוֹד הָאֵל וּמוֹרָאוֹ?
 כִּי אִם-בְּנֵי אֶהְרֵן מִקְרָאוֹ
 חֶבֶר קָרְאוּהוּ בְּלִי חֶבֶר
 כִּי הוּא יְחִיד הַדּוֹר וּמִסְפָּלוֹ
 5 נִרְאָה כְּבוֹד חֲסֵן בְּהַוִּלְדוֹ
 עֲלִיו, וְלֹא יִסַּף לְהִרְאֶה
 עַד הַעֲלָה בְּדַיִם בְּכּוֹכְבֵי אֵל
 דָּמוֹ בְּמוֹצֵאֵם לְמוֹצֵאוֹ
 מַעֲזֵן יִפֶּה נוֹף יִשְׁקֵן אֶרֶץ נֹף
 10 מִנְעָם בְּטוֹב פְּרִיָו וּמִרְפָּאוֹ
 רִפָּא וְעֵץ חַיִּים בְּמַרְקָקָיו
 בּוֹטֵה וְעֵץ דַּעַת בְּמִבְטָאוֹ
 בּוֹ יִאֲתֶה נֶאֱמָה לְנֹא אֱמוֹן
 תִּנְאֶה בְּשֶׁר צָבָא וּבְצִבָאוֹ

15 גם לא שכול תִּירָא וְלֹא אֶלְמֹן
כִּי צִאֲצְאוּ יֹשְׁבֵי כְּסֹא
תִּבְטַח וְתִסְעַד בְּהוֹעֵד
לְעֹלֹת לְבַיִת דִּינֹו וּמִקְרָאוֹ
אֵל יִחַלֵּק לֶבֶם וְאֵל יִתְעַה
עֵדֶר בְּמַרְעִיתֹו וּמִקְלָאוֹ 20
אֶהְרֹן וּבְנָיו יִתְנוּ אוֹתָם
אִישׁ עַל-עֲבוֹדָתוֹ וּמִשְׁאוֹ:

ג.

בְּלִבִּי סוֹד.

לְאַחַר מִיִּדְיוֹ.

בְּלִבִּי סוֹד וְאוֹלָם אֶתְּ נִבְיֹאוֹ
וַיֹּסֶם יִקְרָא תִּסְפְּצוּ אֶתְּ קְרִיאוֹ
אֲרִימְנִי לְמַעַלָּה מִבְּנֵי עֵשׂ
וְאוֹתָךְ אִמְצָאָה מֵעַל לְשִׁיאוֹ
וְהִרְחַבְתִּיו לְתַתּוֹ מִחֲנֵה לֶךְ 5
עֲדֵי גֹדֶל וְגִלְגָּל לֹא נִשְׂיֹאוֹ
וְלֹא אֶתְמָה עָלַי רַחֵב לִבִּי
וְאֶתְמָה כִּי יִדְרִיחֶךָ מְלוֹאוֹ:

ד.

שְׁאוֹ שְׁלוֹם.

בשבת ר' ברוך ב"ר יצחק.

שְׁאוֹ שְׁלוֹם לְרַב הַדּוֹר נְשִׂיאֹ
נְשִׂיא עֵדָה בְּחִיר מוֹעֵד קְרִיאֹ
שְׁלוֹם תּוֹרָה וְלַמְּדִיחַ אֲשֶׁר-בּוֹ
תְּקוּמַתְּם, וְהַנְּשָׂאִים בְּשִׂיאֹ
קְרִיאֹ הַזְּמַן חָקֵם וְנָבוֹן⁵
וְלוֹ הַבֵּינן קְרָאָהּ נְבִיאֹ
נָגַה צְדָק אֲשֶׁר צְדָק סְבִיבֹ
וּבֵית קֹדֶשׁ אֲשֶׁר חֲקְמָה מְלֵאֹ:

ה.

שִׁיר דְּבָרוֹ צוֹפִיּוֹ.

אל אבן יוסף [יעקב] בן אלמעלם כאשר חפין לנסוע מקורטבת.

שִׁיר דְּבָרוֹ צוֹפִיּוֹ וְקוֹל נְשִׂאוֹ
אֶל-יַעֲקֹב עֵת מְרַבְּבוֹתָיו רְאוֹ
בְּרַק חֲשִׁבוֹהוּ עֲדֵי עֵמֶד בְּסוֹד
דְּוֹדִים לְאוֹרְיוֹ יִצְאוּ וְבָאוּ
מֵה-יַעֲנֵנוּ מִחַר בְּעֵת שְׂיִמְשִׂם⁵
תּוֹעִים בְּלֵיל גִּדּוֹ וְיִדְבְּקֵאוּ

מה-יעשו הלקמים מן מִחְרַת
 כִּי יֵצְאוּ לִלְקֹט וְלֹא יִמְצְאוּ
 תוֹרָה וּמִשְׁרָה מִחַנּוּם נִפְגְּעוּ
 יִלְחֲמוּ עֲלָיו וַיִּתְקַנְאוּ ¹⁰
 זֹאת תַּעֲלֶה רֶבִיד בְּצִנְאוֹ וְזֹאת
 תָּשִׂים בְּפִיהוּ מַעֲשִׂים נִפְלְאוּ
 מַלְיָם בְּמַלְאִים עָלַי לֵב אֶחָד
 כִּי אֲשַׁאלָה בָהֶם וַיִּתְנַבְּאוּ
 עֲשׂוּ קְנִי-לֵב לֹא קְנִי-עֵץ, יִשְׁאַבוּ ¹⁵
 מִשְׁקֵתוֹת הַלֵּב וְלֹא יִצְמְאוּ
 גַם כָּל-בְּשָׂמָיו מִדַּ וְכָל-סָמָיו מִתָּם
 לוֹ עַל-רָפָאִים רִקְחוּ, נִרְפְּאוּ
 אֵל תִּדְרָשׁוּ הַיָּמָן וְכַלְבַּל בְּזָמָן
 כִּי כָל-בְּנֵי מַחֹל בְּפִיו הִתְבְּאוּ ²⁰
 דָּאָה עָלַי כְּנַפֵּי נְשָׂרִים אֶחָדִי
 יִרְאֶה קְרָבִי אַחֲרָיו נִתְלָאוּ
 לְבִי בְּצַפְרֵי נְשָׂרָיו נֶאֱחָזוּ
 יִדָּאָה וַיִּגְלֶה בְּאִשֶּׁר הֵם דָּאוּ
 אֶתְנַחֲמָה כִּי הִנֵּפְשׁוֹת חֲבָרוּ ²⁵
 אִם הַגּוֹיֹת מִחֶבֶד נִכְלְאוּ
 אִם יַעֲקֹב וְלֶךְ לְדַרְבּוֹ יִפְגְּעוּ
 בּוֹ מִלְּאֲבֵי אֵל, רַחֲמִים נִמְלְאוּ
 בִּינִי וּבִינְיוֹ אַחֲוָה וּבְרִית אֲשֶׁר
 לֹא יִשְׁבְּתוּ נֶעַח וְלֹא יִנְאוּ ³⁰

הַקוֹלֶה זֶה אָחִי אַחֶיךָ.

מרצה את אחד מירידי אשר קצף עליו בשיר.

הַקוֹלֶה זֶה אָחִי אַחֶיךָ וְאַתְּכָה?
 וּמִתְאַנֶּה לְרִיבִי לֹא בְּאִיבָה
 בְּשִׁלְחָה מִסְּלָעִים גַּחְלֵי שִׁיר
 וּבְמַעַט קָטַ וְהָיוּ מִי מְרִיבָה
 5 גַּתְמִי בְּשִׁירְתְּךָ בְּאִשָּׁם
 וְאַנְכִי גָקִי עוֹן וְחֹזְבָה
 מִשְׁבַּתְמִי בְּחֹיט חֲסִדְךָ בְּשִׁירָה
 אֲשֶׁר מֵהַר אֱלֹהִים הִיא תְּצִיבָה
 וְדַעַתִּיךָ וְהֵן שִׁירְךָ בְּךָ עַד
 10 וְעַל-שִׁרְשׁ אָמַת תַּעֲדִיד תְּנוּבָה
 תְּרוֹצֵי שִׁיר אֶבֶל מִוְרֵי פְּגִינִים
 אֶבֶל עֵבִים מְרִיקִים טַל גְּדָבָה
 בְּמוֹהֶם פְּבַתְבָּם תּוֹף לְבָבִי
 תְּקוּקִים אֹזֹת בְּאֹזֹת מִיבָה בְּתִיבָה
 15 קַחְהֲלֶךָ מִקְצֵר יָמִים וְדַעַה
 תְּשׁוּרַת שִׁיר וְזִכְרָהּ לְמוֹזְבָה
 מִחַה חֹזְבָה בְּמִי אַתְּכָה וְאַל-נָא
 תְּהִי חֲטָאת יְהוּדָה עוֹד בְּתוּבָה:

זמן אָסר.

ע"ד הנשיא אבו אברהים [יצחק] בן ברון אחרי שלחו לו ממאלקה
שקדים וצמוקים תאנים ואתרוגים.

זמן אָסר בעוד ליל רִכּוּבו
 וּבְקֶרֶךְ הַעֲלָה מִנִּי כְּרִיבו
 וְשֵׁם בְּכַנֶּפֶת נְשָׁרִים לֵב לְקַחֵז
 וְעַל-כַּנְּפֵי זָכוּב הִגֵּר עֲזוּבו
⁵ בְּאֵלוֹ אֵין לְקָבִי מִיַּצְרֵי
 בְּעוֹפוֹ אַחֲרֵי הַמֶּדְאִיבו
 וְקָרַח מֵאֲשֶׁר יִדְרוֹשׁ שְׁלוֹמוֹ
 וְנוֹסֵף עַל-אֲשֶׁר יַעֲצִים כְּאָבוֹ
 וְיִלְדֵי הַזְּמַן הַבִּיא בְּקֶרְבוֹ
¹⁰ בְּנֵי קִשְׁתּוֹ וְאָבִיו לֹא עֲצָבו
 וְאָמַר אֵךְ חֲלִי זֶה אֶסְבְּלָנִי
 וְאֶחָיו אַחֲרָיו אֶחָז עֲקָבוֹ
 וְסָגַר בְּעָדֵי דְלִמִּי שְׁחָקָיו
 וְיִמְנַע מֵעֲרַף עָלָי רִכּוּבו
¹⁵ וְדַבְּרֵי מוֹעֲדָיו לִי שְׂוֹא וְקָוָב
 וְאֵין בְּזָמַן אֶמֶת כִּי אִם כְּזָבו
 אֶבֶל לֹא נוֹאֲשָׁה נַפְשִׁי כְּכָל-זֹאת
 תִּנְחַל רֹאשׁ תְּלִי אַחֵר זָנְבוֹ
 וְהַעֲמַדְתִּי מִצְפָּה לְחֹזוֹת מֵה
²⁰ בְּמִוֶּרְחוֹ וּמֵה מִמְעַרְבוֹ

עדי רָאָה וְהִנֵּה עֵב קָטָנָה
 בְּכַף-אִישׁ תַּעֲלֶה מִיָּם וְתִבֹא
 וְאָמַר לִי רְדֵה פֶן יַעֲצֹרְכָה
 מִטֶּר שֹׁחַק וְשׁוֹר עֲנֵן וְעִבּוּ
 עֲנִיתִיהוּ בְּכָר נַחֵשׁ לְבָבִי ²⁵
 וְהִדְבֵּר אֲמַת בְּאֲשֶׁר חֲשָׁבוּ
 זְמַן הַעֲלָה נְשִׂאוֹ בַּף נְשִׂאוֹ
 וְהַטְרִים בְּנִדְבַת יָד נְדִיבוֹ
 בְּכַף בֶּן-אִישׁ אָמַר-לִי לֹא בְּכַף אִישׁ
 וְעֵב יִצְחָק וְלֹא שֹׁחַק וְעִבּוּ ³⁰
 רָאָה מִה-נָּעַמְנוּ צְמִחֵי מִטְרֵיו
 וְגַן עֲדָנוּ וּמֵה-יָפִיז וּמִנּוּבוֹ
 בְּמִטָּה אֶהְרֵן גַּמֵּל שִׁקְדֵיו
 לָפִי רִנֵּעַ וְצִמַּק אֶת עֲנָבוֹ
 וְקִשֶׁר מְעַדְנֵי דוֹד תַּאֲנִים ³⁵
 וּפְתַח מִשְׁכּוֹת אֶתְרוֹג סְבִיבוֹ
 צְרוּר הַמֵּד אֲשֶׁר רִקַּח זְמַנּוֹ
 וְגַר הַדוֹר אֲשֶׁר הָאִיר נְתִיבוֹ
 הַיִּתְרָצָה לֶךְ בְּשֵׁם בְּרִיחוֹ
 וּמִנְשֵׁמַת בְּשִׁמְיָהּ גִּנְבוֹ ⁴⁰
 בְּאַלֶּן מִזְמַן הַקֵּד וְהַחֵם
 וְהַחֲרַף וּמֵאֲתָהּ אֲבִיבוֹ
 מִבְּקֵשׁ הַזְּמַן גַּר לְתַבִּינָהּ
 וְאוֹרֵיו הַלְכִים הַלֵּךְ וְכַבֵּה

וְקָנַח אִישׁ בְּאֵדִיר הַמְּזֻמָּה
 45 וְצִיר חֲכָמָה, וְהָיִיתׁ שְׂבִיבוּ
 וְלֹא פָנַע סָגוּר כִּי אִם־פִּתְחוּ
 וְלֹא מִצָּא צְרוּר כִּי אִם־הִדְיִבוּ
 וְנָתַן בְּךָ אֲמִירֵי בֵּין וַיִּדַע
 הַיּוֹתֵקֶה אִישׁ אֲשֶׁר מֵאִשׁ תִּצְבוּ
 50 מֵהִיר צֶדֶק בְּהִיר חֲכָמָה רַחֵב לֵב
 אֲשֶׁר סָבַב זְבִיל מָרָם סָבְבוּ
 תִּמְהָה מִתְלַדּוֹת גִּלְגַּל הַיּוֹת אִישׁ
 בְּתוֹךְ גִּלְגַּל וְגִלְגַּל תוֹךְ לִבּוֹ
 וְיִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם מִצָּאָה עֵת שְׁלוֹמוֹ
 55 וְיִשְׂרָאֵל צָבָא נִתְנָה תוֹךְ קִרְבוֹ
 וְאִם נִשְׁעַן עָלָי קָנַח מְרַצֵּין
 אֲשֶׁר מַעַל שִׁפְתַּי נִהַר קִצְבוֹ
 הֲלֹא נִמְצָא כָּבֵד בְּרוּזֵל וְעַמּוּד
 וְגַם חוֹמַת נַחֲשָׁת נִמְצָאָה בּוֹ
 60 וְעָשָׂה בּוֹ אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה בֶן
 אֲחִישׁוּרוֹשׁ בְּשַׂר־בֵּיטִי זֶהְבוּ
 וְדַבְּרוּ בְּעֵין שָׂכָל וְעֵצִים
 עַדִּי יִקְמוּ עֵנֶק לִפְנֵי תִּנְבוֹ
 אֲהַבּוּ כָל־אֲשֶׁר נִשְׁמַר לְנַפְשׁוֹ
 65 וְהָאֵיב לְנַפְשׁוֹ הוּא אֲבִיבוּ
 צְבִי טוֹרִיו יִקְנְאוּ בּוֹ צָבָא רִים
 וְרִקִּיעַ דְּרִקְנֵעֵי דְתַבּוֹ

ויָסֶה אֶת בְּדֻלְתָיו בְּנֶפֶד
 בָּאֵלוֹ שְׁחָרוֹת יָשׁוּב לְשׁוּבוֹ
 70 מִצָּאָהוּ לְשׁוֹן אֶפְעָה רַחֲקוֹ
 וּמִצָּא הַצָּרִי בּוֹ עִם קָרְבוֹ
 מִצָּאֲתִידָה צָרִי לְכֹאֵב זְמַנִּי
 אֲשֶׁר שָׁלַח בְּלִבִּי שֵׁן-וְאִבּוֹ
 וַחֲפָף זָכְרָךְ סָבִיב לְלִבִּי
 75 וַיִּמְנַע הַחֲלִי מִהֲרָאִיבוֹ
 וְלֹא הִטִּיב בְּיוֹן רַקַּח וְאוֹלָם
 שָׁמַע זָכְרָךְ הַטּוֹב הַטִּיבוֹ
 וַיִּתְאַוֶּה רְאוּתְךָ בְּחִשְׁקִי
 אֲשֶׁר יִתְאוּ רְאוֹת צִוְרַת אֱהוֹבוֹ:

ח.

הַרְף שְׂאוֹן יָם.

אל החבר ר' אהרן בן ציון בן אלעמני באלכסנדריה.

הַרְף שְׂאוֹן יָם עַד אֲשֶׁר יִקְרַב
 תִּלְמִיד וַיִּשַׁק אֶת-פְּנֵי הָרֵב
 יַד אֶהְרֵן הָרֵב, אֲשֶׁר שָׁבַטוֹ
 לֹא נָס גַּעֲסִים לַחַד וְלֹא תָרַב
 5 לְמַד, וְלֹא אָמַר לְפִיּוֹ: הֲזֵן!
 פֹּזַר, וְלֹא אָמַר לְיָדוֹ: רָב!

היום אני מודה כנף מזרח
 כי מחרת אקב כנף מערב
 איך יעזב-איש את-צרי גלעד
 10 אחריו? והוא חולה נשיף עקרב
 או יחליף את-צל ענף עבת
 פחם ובקרח ובשָׁרֵב?
 חלף לצל קרת גות הרב
 צלי מעון קרנה למלך רב:

ט.

לֵאמֹר לִי.

 לֵאמֹר לִי! אֵין כְּמוֹ בְּרוּל לִבִּי
 וְלֹא אוֹכַל נִשְׂא קֶצֶף אֶהוּבִי
 הַאֵת רֵאָא וּמִכְתִּי אֲנוּשָׁה
 וּבָאֵב נִצַּח וְאֵת לֶחֶשׁ בְּאֵבִי
 5 שִׁתָּה יַיִן וְחֵלֶב מִשְׁפָּתַי
 וְתַן מִגְּמוּל לַיְיָנִי וְחֵלֶבִי
 שְׁלַח יָדְךָ וְשִׂים לִבִּי בְּכֶסֶף
 וְאַל יָרִים יַדֵּיהֶם וְיִשְׁלְחוּ בִי:

גְּבִיר תּוֹרָה.

לר' יוסף בן צדיק ביום נסע ר"ה מקורטובה.

גְּבִיר תּוֹרָה וְגִבּוֹר הַתְּעוּדָה,
יְהוּדָה! קְדָמָה פָּנְיוּ בְּתוֹדָה
וַיֵּשֶׂא אֶת-שְׁלוֹמֶךָ לֹא בְכָל-יוֹם
בְּגִף בָּרַק וְלֹא בְנֶפֶשׁ חֲסִידָה
5 קָחָה מִפִּי לָךְ תּוֹרָה וְשִׁים אֶת-
אֲמָרָיו עַל-לִבְבְּךָ לְעֵדָה
וְלֵב כִּסֵּף לִרְבִּי יוֹסֵף יֵאָסֵף
פָּרִי-דָתוֹ בְּטָרָם הַפְּרִדָּה
הֲלֵא רַב מִמֶּךָ נִרְדָּה לְהַרְחִיק
10 קָחָה מִמַּעַדְנֵי פִּי לְעֵדָה
וּמִלְתּוֹ רָאָה עֲגַת רְצָפִים
סָעַד וְלָךְ בְּכַח הַסְּעוּדָה
לְקַט הַמֶּן לָךְ הַיּוֹם, וּמִחָר
תִּבְקַשְׁהוּ בְּבִקְשׁ הָאֲבֹדָה
15 וְהָיִב לֹא אֲמַת מְנַחָה שְׁלוֹחָה
פָּנִינִי שִׁיר בְּכָל אֶבֶן חַמּוּדָה
וְאוֹלֵי חַן תְּהִי מוֹצֵאת בְּעֵינָיו
וְאוֹלֵי תַעֲרֵב מְנַחַת יְהוּדָה:

יא.

לעת קזאת.

בהפרדו מאבנו אלרביע [שלמה] בן נבאי.

לעת קזאת תכל עיני ותרד
ותשים נחלי דמעי במזרד
אשר התלקחו ביקוד לבכי
בהתלקח יקוד גחל בקרד
5 תמול נקל פרד יצחק בעיני
ואם יתר לבכי לו ותרד
אבל גד ממקומו על שלמה
אשר גד ועזבני מפרד
אנאש מראות אחי ורעי
10 וזה סוף כל ידיו מספרד:

יב.

השחת רחמיו.

על ידיו אשר עונו.

השחת רחמיו עמי אהובי
ועטה אבזריות אף בקנדו?
תמול הנה צבי חן עת רצונו
ושב היום ארי מרף בקנדו:

בְּעֵלֶת כְּשָׁפִים.

שיר תהלה לר' שלמה בן פרוצאל.

בְּעֵלֶת כְּשָׁפִים אֲשֶׁר אָרְכוּ נְדוּדֶיהָ

יָמִים, וְקָצְרוּ יָמֵי חַיֵּי יְדוּדֶיהָ

יָפָה כְּשֶׁמֶשׁ אֲבָל לֹא פָנְתָה לְעָרוֹב,

לְחַוָּה עָרוּגָה וְלֹא קָלוּ נְדוּדֶיהָ

5 רָבָה, עֲנוּגָה מְשַׁנֶּסֶת בְּמִתְנָה וְאֵין

לָהּ מִחֲנֻגַת לְבַד חֵד מְצַמִּידֶיהָ

עֲלֵתָה בְּלַחֵי אֲשֶׁר יִקְדִיר לְבַנְּה בְּלִבֵּי-

נָתוּ וְצִפְתָּה בְּעַד מִסַּךְ רְדוּדֶיהָ

פְּשֻטָּה כְּסוּתָה וְלֹא נִזְתַרָה, עֲרָמָה אֲבָל

10 חֲסוֹן וְהַהוֹד וְהִיפֵי בְּגָדֶיהָ

שְׁלוֹם לְבַת הַיִּפֵּי מֵאֵת מְתֵי אַתְבָּה

תִּשָּׂא גְבֻרַת שְׁלוֹם אֶחָד עֲבָדֶיהָ

נַפְשֵׁי פְדוּת לַיִל אֲשֶׁר בּוֹ לְאַסִּירָה פְדוּת

רַק הָאֲדָמָה בְּחֻבֵּל מִחֲמַדֶּיהָ

15 שָׂתָה וּמָצָה שִׁפְת אָדָם וְרוּת בְּצוּף

פִּיהָ מְגִדֵי וְפִי הַכּוֹס מְגִדֶּיהָ

פְּתָחָה לְשׁוֹרֵר שִׁפְת שְׁנֵי וְשֵׁם חֲבָקָה

כְּנֹזֵר כְּמוֹ אִם וְהוּא כְּצִעִיר וְלִדְיָה

סמכה ימינה כאלו תאצל מענה-
 פיהו לפיה והיה מלמודיה ²⁰
 פתחה לשורר עלי פריד ועת חננה
 קולה כקט שפכו בככי כבדיה
 שפכה בדלח כמי דמעה עדי פורה
 עיני לברוק פניניהם עתודיה
 מה-לצבניה אשר תכבה כאלו של- ²⁵
 מה הגביר נד והיה מגדודיה
 השור אשר יאתה משרה לשכמו וה-
 נה האדמה כחפצו ועבדיה
 נסע וחשכו פני עיר אחריו באשר
 זרחו לפניו בשובו כל-צדדיה ³⁰
 גבהה אדמה דרכיה פעמיו עדי
 שמה מרומי זביל תחת צעדיה
 ארץ נבוכה כחולת אתקה צמאה
 אליו ועת שתרה כבה יקדיה
 ירדה פלאים כנסעו אף בשובו כנ- ³⁵
 עם תארו שקחה לימי מרודיה
 שובה שלמה נשיאי רום כמרפבתה
 וצלח הלא כל-כני עיש פרדיה
 לבש זמנה כתנת הוד נשיאים והם
 שולי כתנת ואת בלבד רבידיה: ⁴⁰

יד.

שְׁלוֹם לְבַת.

ל'ר' לוי בן אלחנאן.

שְׁלוֹם לְבַת רַבּוּי נְגוּפִיָּה
שְׁלוֹם לְחַמָּה מְשׁוּפִיָּה
אִם תַּעֲמִד תַּחֲפִיר יָפִי תַבַּל
אוּ תַחֲלֶף תּוֹבִישׁ עֲנִיָּה
5 יוֹם נִכְקְעוּ לָהּ עֲגָנֵי דְמַעוֹת—
עֵין כְּמִי דִימוֹן שְׁמִיָּה
רוּחַ פְּרִידָה שְׁחַרְהָ נֶשֶׁף
וַיִּחַשְׁבוּ בּוֹכְבֵי נֶשֶׁפִּיהָ
וַתַּחֲלֶיף מִנִּי אַחֲזוֹת שְׁמִישׁ
10 הַבַּת אֲשֶׁר לֹא אֶחְלִיפָהּ
לֹא בְרָכָה יוֹם הַגָּדֵד הַזֶּה
כִּי פִתְחָה פֶּתַח לְצִפְיָהּ
וַיִּקְרְאוּ עֵינֵי לְעִינֶיהָ
שְׁלוֹם! הַשִּׁיבוּנִי כְּשִׁפְיָהּ
15 לֵאמֹר: לָךְ שְׁלוֹם בְּחֵן חֶשֶׁק
מֵאֵת אֲשֶׁר הִחַן אֲעִיפָהּ
מִי זֹאת שְׁלוֹמָה לִי בְעֵשֶׂן מִד
מִחַתֶּת מִכֶּהֵן מִי וַיִּפְּסָהּ?
הָאֵם בְּשִׁיר לְוִי תְרִיחֵנִי
20 אוּ מִבְּנֵי שִׁירוֹ בְּנִפְיָהּ?

נפשי פדות שירה אשר תחפיר
כל-שיר במשפיות רשפיה
שירו כעץ חיים ועץ דעת
לא נמנעו מגדי סעפיה
25 ומרת מגדים בה ומרת שיר
מני לעולמים ולא אחשפה
אם היא קצובה מעצי עדן
מעץ לבונה הם שחופיה
אם חצבה מהר, אמת מהר
30 בשן תנצין את-רשפיה
אם שלפה נשק למלחמתה
היו כלי יואב שלופיה
אם נקטפה מבין ערוגת גן
היו בשושנה קטופיה
35 נתן בעליה בעליה
עדנו, ומרפו שם טרפיה
לו בלבנה לחמה, נמו
לפני חמשיה אלפיה
לו נסכה בים אזי מתקו
40 מימיו במי מרה בצופיה
תשקוף בעיני ענוגי השיר
ממגדלי חכמה שקופיה
שורות בשורות מעלי שרות
ישרת ישרות מסלפיה

45 בּוֹ רְמִזָּה כִּי שִׁיר מְלֹאכָה לִי

וַיְחִי לְכַבֵּי מְטוֹרִיפִיָּה

לֹא בֶן וְלֹא אָשׁוּב אֲמַרֶיָּה

רַק יַעֲרֹב לִי שִׁיר דְּלִפְיָה

אֲמָאֵם לְנַפְשִׁי זֹאת וְחִלְיָה

60 בַּת שִׁיר לְבָדוֹ מְרַצְפִּיָּה

נַפְשִׁי כִּיּוֹם תִּצְנַף צְנִיפִי בֵּין

לֹא אֲמַצְאָה שִׁיר בֵּין צְנִיפִיָּה

אִם הִיְתָה חֲקָמָה בְּרַבַּת יָם

הִי תְרוּנֵי שִׁיר קֶצְפִּיָּה

65 לֹא אֲחַשֵּׁב חֲזָמָה נְשֵׂא שִׁירָה

רַק שְׁעִשׂוּעִים לְאֵלֹפִיָּה

נַפְשִׁי כֶּה הַדּוֹד כֶּה תְּגִיל

וּבִזְכָּרָה תִּסִּיר זַעֲפִיָּה

דָּלַת יְדִידוּתִי לָךְ תִּפְתַּח

וּלְכָל יְדִיד בְּלִתְךָ תִּגְיֹפֶה

60 תִּצְרַף לְכַבֵּי לָךְ בְּכִיּוֹר אֲהַבָּה

הַיּוֹם בְּרֵאשִׁיָּה כְּסוּפִיָּה

תִּשְׂאֵף עֵפֶר אֶרֶץ בְּדַמְעָתָה

כְּמַעַט וְאֲדֹנָה מִשְׁמוֹפִיָּה

תִּסְעַד בְּיוֹמָה תִּאָּהֵב לִילָה

65 לְרֵאוֹתֶךָ בְּשַׁנַּת נַשְׁפִּיָּה

כִּי תַחֲזֶה צְלֻמָּה כְּאֵלֹי אֲזִ

אֲזִרֵי מְאוֹרוֹת בְּעֵרִיפִיָּה:

אל בתלום ליל.

לאבו אלחנאן [יוסף] בן לאיר.

אל בתלום ליל תשמתי דנה
 בקר ונפרע מאשר הלנה
 נפשי פדות עפר אשר מרם
 בקר מבקר מחנת מקנה
 לפני צבא שחק חצות ליל
 5 עבר ואל בית אזהבו גלנה
 כמעט גללהו בני עיש
 לילי היותו מבני חנה
 דמה לדלותי חלציו ול-
 קדרות לבכי שערז השנה
 10 ובאש צלעי עם בכו עיני
 מאש ושלג לחיו נקנה
 התננבו עיני ראות עיני
 בלאט עדי ידעו הניש תקנה
 לקריות רבש מבין בדלחים
 15 תמת שפת שני כמו תקנה
 ההי עם שגתי עף פרגע ו-
 ובש לבכי מאשר קנה
 מי-לי בפתר התלום דודי
 מי ומשכהו לי בחוט אהנה

20 מִי־לִי בְּכֵן רָחֵל וְאִיגָנְנִי
 מִמֵּי לְפִתְרוֹן אֲשַׁמְעָה אַחֲנָה
 אֶפְתָּה בְּכָל הַמִּדָּה מִבְּשׂוּר טוֹב
 בָּא בְּשִׁרְהָ אַחֲרֵי חֲנָה
 לֵאמֹר הֲלֹא יוֹסֵף מְקוֹם יוֹסֵף
 לְהִיּוֹת צָבִי הַמַּעֲרֵב צָנָה 25
 הוּא הַחֲלוֹם הַבָּא וּפְתָרוֹנִי
 הוּא מִחֲמַד עֵינַי וְהוּא תִּאֲוָה
 בְּשֵׁם תְּבוּנָה וְהִדְּם חֲקֻמָּה
 לַחַן וְלַתּוֹרָה וְלַמַּצְוָה
 30 בָּא הַבְּתָב מִמֶּרְדְּוֹר טוֹרִיו
 אִזְ מַעֲרוּגוֹת בְּשִׁמְךָ הַלְוָה
 מִתֶּךָ אֲמַרְיוּ בְּאַמַּת הַעִיר
 כִּי מִדְּבֶשׁ אֶהְבֶּתְךָ דָּוָה
 הָאֵם בְּלֹאטֵי יְדֶךָ רַקִּים
 35 אִזְ אִם בְּקַסִּים עֵינֶךָ הַתְּוָה
 סִפֵּר בְּסִפּוֹר לְחִוָּךְ סִפֵּר
 וְדִיּוֹ בְּנִסְפֶךָ שִׁעֲרֶךָ חֲנָה
 אֵלֶּה דְבָרַי מֵעִיגֵיהֶם כָּךְ
 הִנֵּה תְהַלְתִּי לְךָ נְאֻמָּה
 40 הִנֵּה נָאִם נִמְכַר בְּאֶהְבֶּתְךָ
 מִיּוֹם עֲלוֹתוֹ בֵּין בְּנֵי עַלְוָה
 בָּא מְאָדוּם אֵל מַעֲרֵב קֶדֶר
 וּפְגִי מִנְמַתוֹ לְךָ שְׁוָה

לא מִמָּקֶדֶד הִתְאַחֲרוּ רַגְלָיו
 אֶךְ אֶת־נְתִיבוֹתָיו זְמַן עֲנֶה ⁴⁵
 לְכֵן קָרָא עַל נַפְשֵׁךְ שְׁלוֹם
 מֵאֵת יְדִיד וְרֵבָה בְּךָ חֲדָנָה
 וְלָרֵב וְתִלְמִידָיו קָרָא בְּזֹאת
 מֵאִישׁ הָיִוֹת בְּמִשְׁבְּתָיו אֵינָה
 וְלִכְלֶכֶם יִקְרָא אֱלֹהֵי־עַד ⁵⁰
 רַב עַז וְרַב שְׂמֵחָה וְרַב חֲדָנָה:

טז.

דְּלָה וְרֵקָה.

שיר תהלה לאבנו אלחסאן [מאיר] בן קמניל.

דְּלָה וְרֵקָה מִבְּלֵי מְדָנָה
 לֹא הָעֲלִים אֶת־תְּאֵרָה מִסְּוָה
 הִיא הָאֲשִׁישָׁה לְקַחָה מֵאִשׁ
 אֹרֵנוּ בְּאֹרְהָ פָּאֲתֵי נֹנָה
 מִשִּׁיֵּךְ לֵאמֹר לְכָה נִסּוּב ⁵
 אֶל־מַעֲיִנֹת מִים וְגַן רוּחַ
 תִּבְסַף לְאֲשֻׁנָּבִים וְהוּא תֵּאִיר
 תִּצְמַח לְמִשְׁאֲבִים וְהוּא תְרוּחַ

גחל בתוך מיס ולא יכבה
להב בנדים ולא יכנה ¹⁰
תרקם לחני נשקי פיה
רקמת שני תולע בלי מטנה
תמהו צבא שחק לכוכבה
הנחמד מהם והנאנה
ותנאם אל תתמהו כי יש ¹⁵
אור באדמה זהרו אלה
הנה פני מאיר אשרת פי
בן יעבד לזה לאיש מלה
מאיר משלח ברק אורו
ובפאתי גלגל שמו מחנה ²⁰
אם יש לחות פגעליו חנה
או יש לקות נעמו קנה
רפאות תהי דודי לשדיך
מפל חלי יקרה וכל מדנה
הרבה חלינו מעט חליך ²⁵
כי את לקל איש יחלה מקנה
הן כל יקר שדיין לנפשה
ובנפשה אין כל-יקר שנה:

נָאֵם אֶסְפָּה.

בדמיטה, לאבן סעיד [הלפון] הלוי שהיה מבקש שיתעכב אצלו.

נָאֵם אֶסְפָּה בַּיּוֹם אֶסְפָּה חֲרוֹזָיו
 וְנִשְׂאָה עַל-נִשְׂיָא לְוֵי חֲרוֹזָיו:
 הַתְּעַרְף לְלִבְנוֹן גַּעְצוּצִים
 לְאַחַר שְׁעַמְמוֹת אֲרָזָיו?
 5 וְגִזְזוּ סַחְרִים תְּעַרְף לְפָנָיו?
 וְהַמְלִיךְ הַבִּיאָהוּ גִזְזָיו!
 תִּבְקַשׁ-לֶךְ גְּדוּלוֹת? אֵל תִּבְקַשׁ
 לְחַיֵּשׁ בְּקִנְיַת שְׁחוּזָיו.
 גְּבִיר אֶחָז לְקַבּוֹת לְאַחֲזָה
 10 שְׂמַח לְבִי וְאַמָּה מֵאַחֲזָיו
 גְּבִיר גְּבִיר וּבְזוֹ הַתְּמִדוֹת
 וְהָיוּ כָל-כְּלֵי תְּמִידָה בְּזוּזָיו
 וְקָנָה כָל-יִקְר בִּיקְר אֲהָבָיו
 וְקַל-רַע בְּדוּדָיו לֹא בְּזוּזָיו
 15 אֲשֶׁר לוֹ יִשְׁאַלּוּ מִנּוּ קִרְבָּיו
 וְדָם לְבוֹ, יִהְיֶהוּ לְמִזְיוֹ -
 וְאַף כִּי יִשְׁאַלּוּ גַּשְׁם גְּדַבּוֹת
 הַיִּמְנַע? וְהוּא עֹשֶׂה חֲזוּזָיו
 וְנִשְׂשׂוּ וְדַעַה רָמֹז לְקַבּוֹת
 20 וְגִלְאוּ הַלְקַבּוֹת מִרְמָזָיו

וידע מתמולז מִחֶרְתּוֹ
וּנְלָה מִחִבּוֹאֵי יָם וְרִיזוּ
וְרִץ גִּלְגַּל וְהוּא הִלֵּךְ לְאִמּוֹ
וְנִצַּח בְּעֲצָלְיוֹ אֶת-וְרִיזוֹ
²⁵ וְלוֹ יָצָא לְמַלְחָמַת זְמַנּוֹ
בְּחֶרֶב, וּבְנִעְוֵי לוֹ כָּל-עֲוֹנוֹ
אֲכַל גִּלְחָם בְּמִטָּה אוֹ בְּשֹׁכֵט
עָדִי נִקַּב בְּמִטּוֹי רֹאשׁ פְּרִזוֹ
אֲהֵה, מָה אֲעִשֶׂה-לוֹ? כִּי כִנְעַן
³⁰ מַחֲזוֹ חִפְצִי, וּמִצָּרִים מַחֲזוֹ!
אָמַר לְגֹדֵד וְיִרְחַף מִקְרָבוֹ
וְאֵל יִשְׁלַט עָלַי נַפְשֵׁי רִגְזוֹ
וּמִזְקֵר אֲחַבָּה יִשְׁקִיט לְהַבִּיז
וְאוֹלֵי יִתְּנֵנִי פּוֹנֵה מַחֲזוֹ:

יח.

יְקִיר, עָלַי פְּלָגֵי יְקָר.

שִׁיר-בְּקִשָּׁה.

יְקִיר, עָלַי פְּלָגֵי יְקָר פָּדָם

שָׁמַשׁ אֲדַקָּה בְּעֵדוֹ זֶרֶם

אֲצֻרוֹת נְדָבוֹת עֲצֶרֶה יְדוּ, אֲבָל
לָהֶם בְּנֵי כָל-שְׂאֵלָיו מִפֶּתַח
5 אֵל-בֶּן אֲשֶׁר הָיוּ יְגוּזִים אִמְנִי,
הֵט אֲזַנְךָ לֹא כִי בִמְרֵ צִדִּים
נְעוּר וְרַק מִמַּעֲנֵנוּ נֶעַר יַעֲדִי
מִתִּים אֲשֶׁר מָתוּ כְּכָר שֶׁבַח
יָלַד לְאִיד וּבָאֵב גְּדָלְהוּ כָּאֵב
10 הֵמָּה בְּחֶסֶד כָּל וּמִשְׁתוֹחָה
קוּלוּ בִמְרֵ אֵל-אֵל וַיְדִי אֵין לְאֵל
כִּי בְעֵדוֹ סִגְר וְאֵין פֶּתַח
לְבָן כֶּךָ אֲהֵב צְדָקָה יִחְזִיק
אֵל-צֶל חֶסֶדֶיךָ לְהִסְמַח
15 אוּלֵי וְתוֹמְלָתוֹ כֶּךָ לֹא נִכְזָבָה
וַיִּנְעִים שִׁמְךָ עֲמוֹ יְהִי אֲרֶחַ
עַל-לֵב-וְסוֹן יִחַק פֶּאֶר וְכֶרֶךְ בְּעֵט
בְּרִזְלִי לְמַעַן לֹא יְהִי שֶׁבַח
יִיטֵב אֱלֹהִים אֶת-שִׁמְךָ לְעַד, וְרַב
20 יִשְׁלוֹם יַעֲזוּ לְךָ עַד-בְּלִי וְרַחֵם:

הנה אני משא.

וכתב אל ידידו ע"ד יצחק בן עזרא.

הנה אני משא אלי ריחי
איה יוכלו זרים שאת טרחי
נקעו תמודותי בעת ראי
כי כהתה עיני וגם לחי
ממחשבי ברחי דודי ⁵
אחר הלך גזים לאור נרחי
הם הם אהבי לאהובי מי
הבאיש בעיני אהבי ריחי
כי בנדי רעי וגם אחי
הם האכירו בנוד נצחי ¹⁰
אם אהיה אחרי פרידתם
לא על-רצוני כי בעל-ברחי
אשב מפחד עם בני-ימים
השחקים לי על-מרי שיחי
אהבה וכוכבים אכבה עת ¹⁵
אצעק אהה אחי אהה אחי
משה כחזתם הוא עלי-לבי
יוסף בטומטפת עלי מצחי
אשב וישב צלמך עמי
אלך וילך תאריך נבחי ²⁰

רָעִי וְשַׁעֲשְׁעֵי סִפְרִיךָ
 הִמָּה הַגִּיג לִבִּי וְהֵם לִקְחֵי
 אֶל תַּחֲשֹׁבֶם מִן תַּחֲשֹׁךְ חַיִּי
 אִם תַּעֲצֹרֵם לֹא אֶעֱצֹר בְּחַיִּי
 אֲמַר לְרוּחַ עֲבָרָה עָלַי ²⁵
 שְׁלוֹם שְׂאֵי אֶל-מִחְמַד רוּחֵי
 וְקַחֵי תְּשׁוּרַת מַעֲנֵנוּ וּפְחֵי
 בְּהַרְוֵג פְּרִידְתּוֹ עֲדֵי יְהוִי:

ב.

אַרְאָה וְזֶמֶן.

בשבה ידירו אבו אלרביע [שלמה] בר קרשפין.

אַרְאָה וְזֶמֶן רַקֵּד נִגְדֵי וְשִׁמֵּם
 גַּם הָעַסִּיסִים הַחֲלוּ נִתַּן רֵיחַ
 וְצָבִי בְּדוֹ בּוֹם יֵינן וּבִשְׁתּוֹתַי
 אַרְאָה דְּמוֹת שְׁמֵשׁ נִשְׁק לְרוּחַ
 אִם יַעֲנֶה מִפִּי שׁוּרָה סְגוּר וְקִבֵּעַ ⁵
 אִו וְרִזְמוֹן עֵינָיו כְּבֹד וְפֶלֶם
 וְשִׁתָּה וְיִשׁוּר לְשִׁלְמָה וְדִידַת שׁוּרֵי
 קוֹל אִם יַחֲנֵן לֵב שְׁמָעוּ וְנִתְמַח.

הָשָׁר אֲשֶׁר יוֹמָם וְלַיִל בְּאֹזַר בְּקָר
וְזָרְחָה, וְהַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹאֵף וְזוֹרֵחַ 10
בְּפֶן אֲשֶׁר הַמִּד מֵאַשְׁכְּלוֹתֶיהָ
וּפֶאֶר קִצִּירֶיהָ עַד יָם תְּשַׁלַּח
תֵּבֵל מִקְטֶרֶת מִמִּד וּקְנָמֹן
אֵךְ שָׁם-שְׁלֵמָה לָהּ רֵטֵב וְרֵקֵחַ
שֶׁמֶשׁ תִּשְׁחַר אֶת-פְּנֵיו וְתוֹדֶה-לוֹ 15
אֵף כִּי לְבָנָה טוֹב זָכְרוּ תְּשַׁבַּח
גַּם הַפְּדוּת נִשְׂא עַל-רֹאשׁ בְּנֵי גוֹלָה
עַל מִס בְּנֵי מִשָּׂא מִהֶם וּפְתַח
בְּרֹאוֹת אֱלֹהִים רְאִיתִי הַדֵּר פְּנֵיו
כִּי כָל-אֲנוּשׁ בַּפְּגִיעָתוֹ יִשְׁמַח 20
וְאִמְצָאָה קִירוֹת לְבִי שְׂמֵחִים לוֹ
זֶה יַעֲנֶה שְׁלוֹם, זֶה שׁוֹר וְנִצַּח
אֲזָרַח בְּכִבּוֹד, מֵאֲבוֹת יִרְשֶׁהוּ
אֵךְ כָּל-אֲנוּשׁ בּוֹ בְּלַעֲדָיו בְּאֶרֶץ
יוֹסִיף אֱלֹהִים עַל יָמָיו, וַיּוֹרִישׁוּ 25
לְבָנָיו בְּנֵי בְנָיו וְתָר וְסָרַח
וּשְׁלוֹם שְׁלֵמָה מֵאֵל יַעֲנֶה תָּמִיד
וַיְהִי בְּשִׁיבָה עוֹד רֵטֵב וּפְרָח:

הַיְתַנְבֵּר נְזִיר אַחִים.

וכתב אל ר' יוסף בן אלשאמי בהיותו מתנאה על ר' ברוך בן ר' אבון.

הַיְתַנְבֵּר נְזִיר אַחִים לְאַחֵי
 וְלֵב חֲקֵמָה הַנְּעֹזֵב אֶת-שְׂבָחֵי
 בְּיַיִן וּזְכָרוֹ אֲשַׁמַּח אֶת-לִבִּי
 בַּעַת אֲמִצָּא עָלַי כָּל-פֶּה שְׂבָחֵי
 כִּמּוֹ אֲדַאֵג לְרוּחַ תַּעֲבֹר-בּוֹ⁵
 אֲשֶׁר לֹא אֲמִצָּאָה בּוֹ אֶת-דְּרָקֵי
 וְהִנֵּה כָּא לְשׁוֹן יָמִים אֲשֶׁר פִּי
 חֲנִיתוֹתַי וּבִלְשׁוֹנוֹ רַמְחֵי
 וְלֹא נִמְצָא לָךְ דּוֹדִי בְּשׁוֹרָה
 עָלַי פִּיהוּ וְלֹא עֲלֵתָה בְּשִׁיחֵי¹⁰
 וּכְמַעַט נִנְעָה בְּךָ יַד שְׂרָפִי
 וְגִלָּה אִשׁ אֲשֶׁר תַּחַת לְפִיחֵי
 שְׂאֵלְתֵיהֶו הַתַּתְּבָּאֵשׁ וְתַנַּע
 בַּחֲכָמֵי דוֹר וְתַרַע אֶל-מְשִׁיחֵי
 הַשִּׁיבְנֵי בְּלִבִּי סוֹד יִסְעַר¹⁵
 עָדִי יֵצֵא וְאִם בְּרָזַל בְּרִיחֵי
 הַטּוֹב דּוֹדִי הֵיזֵת בְּזָה שְׂמֵךְ
 וְלֹא יִכְלוּ בְּמַהֲלָלֵי נְצִחֵי
 הַתַּלְעַג לֹו וְעִנְיָה בְּפִחֵי
 וְתַבְזֹהוּ וְלוֹיִתָּן בְּמַחֵי²⁰

קרב אליו וקרב אהבתו
ומשמשך אצל אור על-ידי
וואות להיות שבמו מנוחה
ביום יהיו בחיקה מנוחיו:

כב.

זמן העזי.

לרי לוי בן אלחנאן.

זמן העזי בצור פניו ומצחו
ולא העזי ילדיו אל-מנוחו
התדרוש מוזן הסד? ואמה
אשר תדע אמת האיש ושיחו
5 הלא הוא המקרב המרחק
והבגד ואין מעצור לרוחו
ומדותיו בדור הלך ודור בא
אסף וזרות והקם איש ונחה
בנער ולמדה לכתב בלוח
10 ישחק בדין כתב ומחה
ויצין ציץ ואין מגד בציציו
ויפריח ואין גמל בפרחו

אָתָּה אֶכְלָה וְלֹא יִכְלֶה זְמַנִּי
 וְגַם לַחַי, וְהוּא נִשְׁאָר בְּלַחַי
 15 וְהִשְׁבַּמְתִּי בְחֶשְׁקוֹ לִי וְרֵאוּ
 וְאַנְכִי בְּבִגְדוֹ בִּי בְטוּחֹו
 לְמִי קִצְפוּ אֲשֶׁר הִסְתִּיר בְּקִצְפוֹ
 וְאֵשׁ אָרְבוּ אֲשֶׁר כִּסֶּה בְּפִיחֹו
 וַיּוֹם אִם וַאֲמִין בּוֹ אִישׁ יִדְעֵתִי
 20 אֲשֶׁר מָחַר יִפְרֹשׁ פִּתְחֵ לְאָרְחוֹ
 שְׂחַק פִּיחֹו יִכְנֶה מֵאֲמִינֹו
 בְּתַמּוֹ בְּלַחֵי חַחוֹ וְחַחוֹ
 וְעַד הֵן לֹא רָצִיתִיהוּ עַדִּי כִּי
 רָצִיתוּ אֶת-סִגּוֹר הַכִּיִּן וּפְתַחוּ.
 25 בְּהַבְצֵר תְּבוּנָה מִנְּבוֹנִים
 כְּבִן-נִין אֶתָּה וְהִיא נִגְדָּה וְרִיחוֹ
 וְאִיכָּה לֹא יְהִי הַשִּׁיר מְלֹאכְתָּהּ
 וְכֹל יוֹדָה אֲשֶׁר אֶתָּה מְשִׁיחֹו
 לָךְ הַשִּׁיר אֲשֶׁר סָלַע וּפְצִין
 30 וַיּוֹצִיא נְחֹלֵי צוֹף מִצְחֵיחֹו
 חֲרוֹזִים אִם תְּשִׁימֶם תּוֹף יְשִׁימִן
 תְּשִׁמַּח בָּם קֹאת מְדַבֵּר וְאִחֹו
 וּבְלַתֶּם עֲגָבֵי כָל-שִׁיר בְּאֲשֵׁים
 וּמֵאֶתָּה לְבַד וַיִּנּוּ וְרַקְחוּ
 35 וְאֶתָּה הוּא פִּעְמָן לְמַעַיל פֹּארוֹ
 הֲלֹא אֶתָּה פֹּאֵר גִּזְמוֹ וְחַחוֹ.

וסֵפֶר בָּא לְגַגֵּב הַלְקָבוֹת
 לְקוֹי־יָד, אֶבֶל הַלֵּב לְקַח
 הֲלֹא יָדַע בְּעַת עֲשֵׂה לְקָבִי
 40 אֲשֶׁר נִפְשֵׁי פְדוּת נָכַר שְׁלַח
 וְקָטַר מִד לְאַף-אִישׁ אִם תִּפְשׂוּ
 וַיֵּרְאוּ כְּשֵׁפִים אִם שָׁטָחוּ
 בְּשֵׁפֶר יִשֵׁר וּמִמֶּתְקֵי אֲמָרִים
 בְּשִׁיר דָּוִד וַחֲדוּתָיו וְשִׁלַּח
 45 מִגְּלַתוֹ בְּרִקְוֶעַ וְטוֹרָיו
 כְּבוֹכָבָיו וּפְרוּשָׁיו בְּזֶרְחוֹ
 גְּנֻזְתֵּיהוּ בְּמִזְרָשֵׁי לְקָבִי
 חֲקַקְתֵּיהוּ כְּמִשְׁפִּיּוֹת בְּלוּחוֹ
 וְהִי לְעַד עָלַי מִזְבַּח לְקָבִי
 50 וְעַל-אִשׁ הַמְּלַחֶטֶת לְנִתְחֹ
 תִשׁוּקְתָהּ מִגְּרֵשֶׁת דְּמַעֵי
 וַיִּתְרַת כְּבִדֵי בָּם וּפְלַחוּ
 אֱלֹהִים וַעֲנָה בְּמִטֵּר נִדְבוֹת
 עָלַי עֲשֵׂה לְשִׁיר אֶהְבֶּה וְשִׁיחוּ
 55 וַיִּקְרִיב הַגָּדֵד בִּיגוֹת שְׁגִינֵי
 וַיִּשִׁיב כָּל-דַּחֲוֵי פְרוּד לְנִתְחֹ
 וּבְגֵד הוֹד וַיְדִידוֹת לֹא יִשְׁגָּה
 וְטַעְמוֹ יַעֲמֵד לְעַד וְרִיחוֹ:

כנ.

הָהָה לִי יְדִידִי.

על הפרידה.

הָהָה לִי יְדִידִי מִפְּרִידַת אָח
שְׁמוֹ רְשָׁפִיהָ בְּלִבִּי אָח
פָּרֹד וּמִתְּנֵי בְּכָל-יוֹם עַד
בָּכוּ לְמוֹתִי כָל-טְבוּחֵי אָח:

כד.

הִלַּנְתִּי עָלַי נַפְשִׁי.

בגנות בן בטיחה.

הִלַּנְתִּי עָלַי נַפְשִׁי
אֲשֶׁר מָאַסָה בְּמוֹכִיחַ
אֶבֶל הָאֵל אֲשֶׁר גָּזַר
גָּדַד עָלַי וְהִדְרִיחַ
5 בַּהֲחִלִּיפוֹ עֲצֵי עֵדֶן
בְּמַלּוּחַ עָלַי שִׁיחַ
וּבְקִצְתִּי בְּאֶבֶל הַמֶּן
וּבְכַנְשֵׁתִי אֲבִטִיחַ:

אֲשֶׁר פִּזַּר בְּדִלְחָא.

בשבת אבן אסחק [אברהם] בן באסה.

אֲשֶׁר פִּזַּר בְּדִלְחָא אֵין לְלִקְמוֹ
 וְאֵין מְשִׁיב פְּרֻדוֹתָיו לְחוּמוֹ
 בְּדִלְחָא לַח עָלַי לְחַיִּי מְשַׁלַּח
 תְּמוּזִל הָיָה סְגוּר הַלֵּב חֲרִימוֹ
 5 צָבִי הוֹרִיד בְּטַל בְּכִי לְבַכְּיִי
 וְכַמֵּן עַל לְחַיִּי שׁוֹשֵׁן לְקִמּוֹ
 אֲבָל דְּמַעֵי בְּרַדְתּוֹ רַב וְנִחְפָּז
 וְדַמַּע הַצָּבִי יוֹרֵד לְאִמּוֹ
 שְׁלַחְנִי וְהוּא יֵרָא לְצַפְּיִי
 10 וְהַלֵּךְ אַחֲרַי הַלֵּךְ וְנָטָה
 וְלֵב לֹא יֵאֱמִין עוֹד לְפִרְיָדָה
 עַדִּי נָטָה זְמַן יָדוֹ בְּשׁוּמוֹ
 וְאָמַר קִיִּם, כְּבָר בָּא עֵת מְגוֹרָךְ
 וְהַפֶּךְ הַגִּדָד שְׁקִדּוֹ לְשִׁקְמוֹ
 15 נִשְׁקַתְיָהּוּ וְהִשְׁקֵנִי עֲסִים פִּי
 בְּיַיִן מֵאֲשַׁבְּלוֹת כְּפָר שְׁחִמוֹ
 כְּאֵלֵי הַצָּרִי מְסוּפֶה בְּפִיָּהּוּ
 וּמֵאֵת אֵב הַמֶּזֶן הַיֶּשֶׁר חֲלָמוֹ.
 וְגִבִּיר קָרָא לְכָל-חֲקָמָה אַחֲזוֹתַי,
 20 וּמִצָּאָה הֵן בְּפִתְחֵי פִי וְעִמוֹ

גביר קל בצבוי, גבור בארנה
ובשריון מעיל צדק ועמו
פעליו נתנו כנה לזכרו
וקלו מצבי מדבר ועמו
25 געים שמעו חשבונהו לרבו
ראינהו והן שמעו מעמו
דרשונהו בעת צר עם ישרון
מצאוהו במנדל עז ושלמו
ספינת השבי נהג בלב-ים
30 וכמעט אבדה לולי משומו
והרד לב בני קדר במליו
וקוי יעצי מרמה לעמו
תמול נמאס זמני זה בעיני
וקתבתי בריתתו וגמו
35 אבל היזם במצאי אב-המזן בו
אשר ירעה שאר שבמו בשבמו
אהבתיהו ואם ענה לבבי
ואמש על-ידי פריד ורמו
הלא שב מעונו לי ונסלח
40 ומדת היצור מצא וחמא
והראני רצון עיני וחזר
לבבי לאחז בזמן שממו
ולשמה באברהם ורא-אל
ותמים בין שרועו או קלומי

45 ומנגע לגגע בן ימבין
 בקל-מדנה בללו או פרטו
 בעמוד לזמן עמד ובו רם
 ולא ימוט זמן כי אם-במוטו
 מאד בושו בני גלעד בשקלם
 50 וישב תחפנס חפר בלאטו
 עליונה אשמחה בזמן וארצה
 במשפטו ואם ענה בשפטו
 ואקרא בערו אל האלהים
 להחיותו והחיות את-חניטו
 55 ותסת אב יהי בן אחרי רב
 שנות חיים והוא יהיה עבטו:

כז.

אהי כפר לרוח.

על הפרידה.

 אהי כפר לרוח תחלה על-
 אנוש וישוב חלוי כחלו
 בתדע עת תרחף אם תרחף
 עלי מימי פרת או על-לחני
 5 אשיחנה: הבאת למחות יגוני?
 ותשיב: אף לסדש את-בלוני

בְּנֵעַן יִאָרֵךְ פְּרִיד יְדֵי
 וּפְרִידוֹ מֵאֵד עַז וְאָרְזוֹ
 עֲנִיתִיהֶ: אָבֵל רְחוּק וְקָרוֹב
 10 וְיָמֵי חַיָּו תְּלִימֵם הֵם בְּחַיָּו
 וְחַי וְיֵהִי בְּשָׁלוֹם עַל-מְקוֹמוֹ
 וּבְלִבְבוֹ וּבְאֵזֶן מְאֻזָּו:

כז.

הָלֵא יִבּוֹן.

בשבח אבנו אפצאיל [מבורך] בן אלחבר.

הָלֵא יִבּוֹן הַלֵּךְ גּוֹיִם לְאֹרֶךְ
 וְאֵל הַזֶּרֶק לְהַדְמוֹת לְהַזֶּרֶק
 עֲדָה גְּאוֹן וְדַע פִּי כְּאִשֶּׁר הוּא
 יְחִיד דִּוְרוֹ תְּהִי יְחִיד בְּדוֹרֶךְ
 6 לְהַר הַמֶּד אֲשֶׁר אִם תִּעְלִימוּ
 שְׂמֵךְ הַטּוֹב מִרְגַּל עַל-צְרוֹרֶךְ
 וְאִיךְ לֹא תַעֲרִיף בְּזָאת וּבְזָאת
 וּמִמְקַדֵּשׁ אֲדָנִי בְּאֵ מְקוֹרֶךְ
 וְנִתֵּן לְבָךְ בְּלִבְבֵי אֱלֹהִים
 10 לְטוֹב וְרַע וְהַרְעֵ לֹא יִגְרֶךְ
 לְכָל-אָדָם שְׂאֵר מִטּוֹב וּמְרַע
 וּמִן הַטּוֹב לְבִדּוֹ כָּל-שְׂאֵרֶךְ

וּמִי־זֶה יַעֲרֹךְ בְּשִׁמְךָ לְבָשִׁים
וְאִי־זֶה מִדְּאֲשֶׁר יִהְיֶה כְּמִכְרֶךְ
15 וּמִפִּי אֵל וּמִפִּי אָב תְּבַרֶךְ
אֲשֶׁר שָׁמְךָ כְּמוֹ שִׁמְךָ מִבְּרֶךְ:

כח.

אֲרוֹן הַקְּבָמָה.

בקשה אל הרב הצרפתי.

אֲרוֹן הַקְּבָמָה אֲשֶׁר עָלָיו
מְבוֹן מִקְדָּשׁ וְאַהֲלָיו
אֲשֶׁר אֲנִידִיל בְּמַחְלָלָיו
וְלִי עֵדִים בְּמַעֲלָלָיו
5 אֲשֶׁר עָשָׂה מְעִיל צָדֵק
וְהִתְעַשְׂתָּה בְּמַחְלָלָיו
וְטוֹב זָכְרוּ כְּפִעֲמֹנִים
וְרִמְזוּנִים עָלַי שׁוּלָיו
רְצֵה הַיּוֹם וּמְלֵא אֶת־
10 רְצוֹן עֲבֹדָה וּמִשְׁאָלָיו
וְקִרְבָּהוּ בְּבִרְכָתְךָ
וְתֵן מִהוֹדֶךָ עָלָיו
וְיִתְקַדֵּשׁ בְּךָ לְחֻמוֹ
וְיִשְׁלַחֵנוּ וְכָל־בְּלָיו:

אֲשֶׁר שָׁמַךְ.

אל ר' יהודה אלסנלת אחרי שלחו לו שקל הקדש.

אֲשֶׁר שָׁמַךְ סְגֵלָה לְסִגְלָה
 וְשִׁמְךָ עוֹד תְּהִלָּה לְתִהְלָה
 עֲדֵי יִתְהַלְלוּ בְךָ מִהַלְלִים
 בְּחִבְרָתְךָ לְתוֹרַתְךָ גְדֻלָּה
 5 בְּעֵינֵי אֵל מְאֹד נִפְשָׁךְ יִקְרָה
 וְאִם הָיְתָה בְּעֵינֶיךָ נִמְלָה
 יְהִי כְפָרָה בְּכֶסֶף הַשְּׁקָלִים
 שְׁלַחְתָּם בְּעֲדֵי חֶתֶן לְכֹלָה
 מְעֻטָּרִים מִפְּאָרִים בְּתַבְנִית
 10 גְּלִיל זָהָב בְּתַרְשִׁישִׁים מִמְּלֵא
 וְדִדְוִתְךָ וְלֹא כֶסֶף וְזָהָב
 וְדִדְוִתְךָ בְּכֶסֶף לֹא תִסְלָא
 תְּהִי מִנְחָתְךָ רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן
 בְּנֵד בְּנֵד יְהוּדָה בְּתַחֲלָה:

ל.

יֹאזֵר יוֹאֵר.

בדמיאטה, לרי יחזקאל בן יעקב בנסעו משם.

יֹאזֵר יוֹאֵר אֲשֶׁר דָּמָה לְנֶחֱשׁ

עֵקֶלְתוֹן וְאַרְחֻזְתֵּי עֵקֶל

אֲשֶׁר אֲשֶׁר אָרְחֵי לְפָרִיזָה

וּפְנֵה לְגֹדֵד דְרָף וְסֵקֶל

5 יְחֹזֵק אֶל קֶרְבֵי הַעֲמִיסִים

בְּפָרִיז בֶּן-קֶהֶת מִשֵּׁר יִחְזַקְאֵל

פֶּאֶר כָּל-שֵׁר וּמְחַמֵּד כָּל-גְּדִיב לֵב

וְכָל-קִצִּין וְכָל-סֶפֶר וְשֵׁקֶל

אֲשֶׁר מִנּוּ בְּפִי וּמִטֹּר עֲגָנִי

10 וְלֹא נָמַס וְלֹא הָיָה קֶלְקֵל:

לא.

הַשֵּׁר עֲמֶרֶת.

לאבינצר בן אלישע האלכסנדר. מנחמו על מות שפחתו ומבקש סליחתו

על אשר לא בקרו, יען כי עיניו היו כואבות.

הַשֵּׁר עֲמֶרֶת כָּל-יְדִידִיקָה

דָּוָה לְבָבִי עַל גְּדִידִיקָה

פי מחלת עיני מנעתני
 לנשק פְּעֻמֵיךָ וְיָדֶיךָ
 5 אַתָּה חָכֵם לִבְךָ אֲשֶׁר שָׁמַת
 בְּגִדֵי עֲנָה כָּל-בְּגָדֶיךָ
 הֶעֱדַק אֱלֹהֶיךָ עָלַי כָּל-טוֹב
 וְרָע, וַיִּסְוֶה פְּחָדֶיךָ
 אִם נֶעְדָּרָה מִבֵּיתֶךָ אָמָּה
 10 דַּע פִּי בְּנֵי יָמַי, עֲבָדֶיךָ
 אִם הִיא קְנֻעַת בְּסִפְּךָ הִנֵּה
 שָׂרִים קְנֻעֵי רֹב חֲסָדֶיךָ
 אֵיכָה תְּהִי נֶעֱצָב וְהִיא פְּדִיּוֹן
 נַפְשֶׁךָ וְנַפְשׁוֹת כָּל-יְלָדֶיךָ
 15 וּבָטַח וְאַל תִּירָא וְאַל תַּחַת
 כִּי מֵלֹאכֵי שְׁלוֹם פְּקִידֶיךָ:

לב.

בְּלִבִּי מוֹשְׁבֹנוֹת יוֹסֵף.

לְרֵי יוֹסֵף בֶּן צְדִיק.

בְּלִבִּי מוֹשְׁבֹנוֹת יוֹסֵף חֲקֻקִים
 וּמִטְעָמָיו, עָלַי חֲבֵי מִתּוֹקִים
 וּמִחֲמָדֵי דְבָרָיו הַנְּעִימִים
 בְּמוֹצֵק מִסְגּוֹר לִבִּי יְצוּקִים

5 וְסוּד בְּנֵיו וּמִדְעֵיו וְרָעִיו
 וְעַד לְמִשְׁרָתָיו כָּלֵם חֲשׂוּקִים
 בְּיַד עֵב קָל אֲנִי מִפְקִיד שְׁלוֹמִי
 וְאִם יִתְמַהֲמָה — בְּיַדִּי בְרָקִים
 לְאַבְרָהָם וְעַבְדָּהּ וַיּוֹנֶה
 10 אֲשֶׁלֶּשׁ אֶת-לִבְבִי לְחַלְקִים
 בְּכָל-אַרְחִיק שְׁלֹשְׁתָּם וַדְּבִקוּ בִי
 תָמָה עַל הַקְּרוֹבִים הַרְחֻקִים:

לג.

סְגוּר לְבִי.

אל הנשיאים הרמים אבו איוב [שלמה] בן אלמעלם ואבו אלחסן
 [מאיר] בן קמניל ז"ל.

סְגוּר לְבִי אֶרְזֵן דָּת לִדְיֻדוֹת
 וְעֲלִיו הַבְּרוּכִים הַשָּׁנִים
 בְּמֵאִיר נִבְקְעוּ אוֹרֵי בְּשֶׁחַר
 וְנִעְשׂוּ עִם שְׁלֹמָה צְהָרִים
 5 אֲנֹשׁ לֹא אֶסְנָעָה בִּי אִם-פְּגִיחָם
 וְאֶסְנָעִם וְאֶסְנָע מַחְנִים
 הַנְּעֻמָּד לֵב לַפְּרוֹדִם וְיִחְיֶה
 וְלֹא יִמָּס וְלֹא יִהְיֶה לְמָוִם:

לד.

בְּעֵבְרֵי עַל־פְּנֵי רֵמוֹן.

בעברו בנרנאטה ולא ראה את ר' יהודה בן גיאת.

בְּעֵבְרֵי עַל־פְּנֵי רֵמוֹן מִפְּחַד
וּפְנֵי קִדְמוֹ בְּלִדְדוֹד וְגוֹאֵל
מִקּוֹם פְּגָעִים קִרְאתִיו מִחֲנִינִים
כִּמוֹ פְּגָעֵי בְּעֵקֶב מְלֹאכֵי אֵל
וְאֵלֵי אֲחֻזָּה הֶרֶב יְהוּדָה⁵
קִרְאתִיו מִחֲנִינִים עִם פְּנוּאֵל:

לד.

בְּשִׁשֶׁע הַגְּדִי.

בלוותו את אחד מירדיו.

בְּשִׁשֶׁע הַגְּדִי שִׁשֶׁע לִבִּי
רַפְּוֵי מִתֵּן חֲזֹק־לֵבִי בְּכַרְזֵל
שְׁאֵלְתִּיהוּ וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחִי
אֲבָל נִפְשִׁי לְקַחְתָּהּ לֹא בְּגוֹל
וְנִשְׁקַנִּי וְסִבְתִּי לְדַרְכֵי⁵
וְרוּחִי אֲחֻרָיו נָגַד וְאֵזֵל

וּמְדֵי אֶעְבֹד דְרָף חֲצֵרוֹ
לְכִבִּי בְכִבִּי נָמֵס וְנִזְלֵ
כָּאֵלוֹ שְׁעָרֵי אֶרֶץ גִּזְרָה
וְלִבִּי בְעֵדוֹ כְּשֹׁעִיר עֲזָאוֹל: 10

לו.

רָאָה כִּי עֲנִנִי גִשְׁמִי.

באלכסנדריה, אל החבר ר' אהרן בן ציון בן אלעמאני; תשובה על שיר שכתב לו.

רָאָה כִּי עֲנִנִי גִשְׁמִי וְטָלִי
עֲצוּרִים לֹא כְּשִׁלְךָ כִּי כְּשִׁלִּי
הֲלֹא אוֹדָה חֲסֵדִיךָ וְאַתָּה
כְּבוֹד יַעֲרִי וְכִרְמִלִי וְעָלִי
5 וְכָף אוֹרִי וְזוֹי שְׁחָרִי וְגֵרִי
וְגַם דְּגָלִי וּמִגְדָּלִי וְתִלִּי
הֲלֹא אִמְשָׁקָה אַחַר רְצוֹנְךָ
וּמִטּוֹתַי כְּנֹדֶךָ וְעָלִי
אַבֵּל לֹא אִמְצָאָה מַעֲנָה וְאִבּוֹשׁ
10 לְהַקְבִּיל אֶת-דְּבִיר קִדְשֶׁךָ כְּחִלִּי
מֵאֵד אֶקְטֹן בְּעֵינֵי מְהֻשְׁבָּה
עָדִי כִּי גַעֲשֶׂה פְרַעַשׁ גְּמָלִי

וּמְהַלְלֵי מְהוֹלְלִים לְגִגְדָּה
וְאוֹרְהַי תְּהַלְהֵה יְשִׁים בְּהַלֵּי
15 וְאוֹלָם אֲדַרְשָׁה שְׁלוֹם וְאַחֲזִיק
בְּמַעֲנֵה וְשְׁלוֹם תַּעֲשֶׂה-לִּי:

לו.

בְּכַה עַל-מִחְרַת הַיּוֹם.

הַתְּנַצְלוֹת כֹּאשֶׁר קִצַּף עָלָיו ר' מֹשֶׁה בֶּן עֹרָא ז"ל.

בְּכַה עַל-מִחְרַת הַיּוֹם בְּלִילֹי
וְיַעֲיֵב דְּמַעֲדָה שְׁחַק וְחִילוֹי
וְעַל שְׁמִי פְרוֹשׁ פְּנֵי יְגוֹנִים
וְהוֹסֶפֶה מֵאֶפֶל עַל מֵאֶפֶלֹי
6 וְהִלְבִּישׁוּ מְעִיל בְּקָרוֹת בְּתַחֲרָא
לְבַל יִקְרַע בְּיַד בְּרַק מְעִילוֹי
וְעַל-שַׁחַר פְּרוֹשׁ שַׁחְרוֹת לְבִבְךָ
לְבַל יִדַע יְמִינוֹ מִשְׁמַאֲלוֹי
וְגַל שְׂמֵלָה אֲשֶׁר פָּרַשׁ צְבָא רֹזֶם
10 וְהִשְׁלַף בְּעַדָּה גְזָמֵי שְׁלָלוֹי
וְיִתְנַצֵּל עָדֵי צְדָקוֹ וְנִגְהוֹ
וְיִסֵּר אֶת-בְּגֵי עֵשׂ עִם בְּסִילוֹי

קחה סָהַרְוֹ אֲשֶׁר הוּא שֶׁהָרְנוּ
 וְכַס פִּימָה אֲשֶׁר הִיְתָה עֲגִילוֹ
 15 וְכִנּוּרוֹ בְּיַד תַּנִּים תִּנְחוּ
 וְלִבְנוֹת יַעֲנֶה מִן אֶת-חֲלִילוֹ
 וְנִקַּל לַעֲשׂוֹת כְּזֶה וְכֵן
 לְפָרוּד דּוֹד אֲשֶׁר אֵין דּוֹד כְּגִילוֹ
 כְּלִיל חֲבִמּוֹת וְתַפְאֶרֶת מְנֻמּוֹת
 20 כְּרִיא מוֹעֵד, נְבִיר הַדּוֹר, אֲצִילוֹ
 אֲרוֹן הַחֶק אֲשֶׁר נָלָה לְרַחוּק
 וְלֹא סָנָה אֵלֶי דְרֹךְ נְכוּלֹ
 וְעֵינֵי אֶהְבּוּ כְּלוֹ מִיחַל
 לַעֲת שׁוּבוֹ לְשָׁלֵם אוֹ לְשׁוּלוֹ
 25 וַיֵּש אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי, וְגַם בֵּן
 וְאֶחָ אֵין לוֹ, וְאֵין קִץ לַעֲמִלוֹ
 חֲנֹנִי הַזְּמַן רַע אֲמוּנָה
 כִּיּוֹם אֶחָד וּבִשְׁנֵי נָלוֹ
 כְּאֵלוֹ מִלְּבָבִי צוּר חֲצָבוֹ
 30 וּמְרוּחִי וְנִשְׁמָתִי אֲצִלוֹ
 לְמִי נִגִּיד אֲנוּשׁ נִגַּע לְכַבּוֹ?
 זְמַן חֶרֶשׁ וְלֹא יִשְׁמַע לְקוּלוֹ
 הַלְּפָנַי הִרְגִי אִפִּיל תַּחֲנֶה?
 וְרוּצִים הַיְבֻבָּה עַל חֲלִלוֹ?
 35 הֲלֹא הוּא הַזְּמַן כְּגַד וְכַחֵשׁ
 בְּחֻזְתָּמוֹ וְלֹא הַבִּיר שְׁתִּילוֹ

גָּמְלוּ מִחֶלֶב שִׁחְרוּת וְיִלְדוּת
וְלוֹ חֶסֶד גָּמְלוּ לֹא גָּמְלוּ
וְהַקָּצֶף עִם נֶדֶד יִבִּיל לִבְכִי?
40 וְקָצֶף עִם נֶדֶד הֵר לֹא יִבִּילוּ
וְאִם יִזְכֹּר בְּתוֹכָחוֹת יִדְוּוּ
וְיִין אֶהְיֶה בְּמִי רִיבוֹת מֶהְלוּ
אֲשֶׁר הִפִּיר בְּתֵב נְדוּ וְהַזְכִּיר
שְׁמוֹ, וְנִבְּךָ וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ:
45 לֹאטָּ! אֶל-נָא וְדִינִי אֲדַעֵי
לִבְךָ הַזֹּכֶה, וְיִזְכֹּר מֶהְלָלוּ
אֲנִי מוֹדָה וּמִתְנַדָּה לַמֶּשֶׁה
וְלֹא אֶהְיֶה כְּקִרְחָא אוֹ קֶהְלוּ
וְחִלְיֵלָה לִבְחֹשׁ מִפְּעֻלוֹתָיו
50 וְהַחֶסֶד אֲשֶׁר קָדַם גָּמְלוּ
וְהוּא גַם-הוּא כְּבָר צָרַף לִבְכִי
וְהַבְּדִיל אֶת-וְהִבּוֹ מִבְּדִילוֹ
וְלֹא אֲדַאֵג בְּבִגְדוֹ כִּי בְּפִיָּהּ
וּבִשְׁפָתָיו וְלִבּוֹ יַעֲנֶה לֹא
55 אֶקְבֵּל כָּל-אֲשֶׁר יִדִּין לִבְכוֹ
עָלַי לְבִי וְשִׁמְתִּיהוּ פְּלִילוֹ
אֲנִי עֲבָדוּ וּבֶן-חֶסֶדוֹ, וּבִקְרָ
נָטַע נְדוּ וַיְחַסַּם עַל עֲמָלוֹ
וְאִמְרִים בִּי זָמַן בְּלָה אֶהְבִּי
60 עָלַי עֵשׂ יִאֲמְרוּ בִּי עֵשׂ אֶכְלוֹ:

לה.

הַתִּירָא.

אל החון משה בן הראש.

הַתִּירָא הַנְּחָשִׁים הַיִּשְׂרָאִים
וּמִמַּעַל לָךְ עִמְדִים שְׂרָפִים
הַלְכָה רֹאשׁ גְּאוּנָה מִפְּנֵי אִישׁ
וְהִגָּה עֲמֻדָה וְקָוָה בְּפוּפִים
5 חֶזֶק וְאַמִּץ לְבַל תִּשְׁמַע לְקִבִּי
הָלֹא הִגָּה שְׁעָרֶיךָ זְקִיפִים
וְעֲלִיךָ מְעִילֵי תַם סְרוּחִים
וְעַל רֹאשְׁךָ צְנִיפֵי הוֹד עֲדוּפִים
הַתְּצַעֵק יוֹם אֲשֶׁר עָנָה אָדָנִי
10 וְעַתִּי מִחֲלַתְךָ גְּחֻלָּפִים
מַעַט מִזֶּעַר וְשׁוֹנְאוֹךָ שְׁנוּאִים
וְצָרֶיךָ לְפָנֶיךָ גְּנוּפִים
לְמִי זֶה רָחַבְנִי בְּתִי כְּלָאִים
וְאַתָּה תַחֲמַד חוֹרִים וְכַפִּים
15 הַקְּלוּךָ גְּקֻלִּים לֹא יִבְיַנּוּ
וְעַתִּידִים וְצִנָּה וְאַלְפִים
וְאִין מְשִׁים וְאִין מְשִׁיב לְקִבּוֹ
וְכָל-אֲנָשֵׁי צְדָקָה גְּאֻסִּים

וְגִדְלָה צַעֲקַת יְדָעִי תְבוּנָה
כְּאֵלוֹ הֵם בְּפִי שַׁחַל טְרוֹפִים. 25

חֲמָסִי עַל-זְמַן חֲצִיּוֹ בְּלִבִּי
וְעַל-יָמִים כְּלִי זֶן מְנִיפִים
וְהִפִּילוּ מְאוֹר פְּנֵי וְעֵינֵי
וְדָם לִבִּי עָלַי לְחַיֵּי מְצִיפִים
וְעַפְעָפִי בְּמִי דָמְעָה שְׂטוּיִים 30
וּמִזְרָשִׁי בְּחַם לִבִּי שְׂרוּפִים

יְגוֹנֵי פָּרְצוּ שְׁעָרֵי דָמְעֵי
אֲבָל דִּלְתֵי שְׂשׂוּנֵי הֵם מְנִיפִים
וְאֲשַׁתְּעֶשֶׂע בְּלִי עֲמִית בְּלִי אֶחָד

כְּשִׁנְהֵבִים בְּתַבְיִים וְקָסִים 35
וְיָמֵי הוֹלְכִים כָּל-יוֹם וְנִדְלִים
כְּאֵין תִּקְנָה וְהֵם כְּלִים וְסָפִים
הַלְרֹדֶף רֹדְפֵי צֶרֶף יִבְקֶשׂוּן
מְעַט מְזַעַר וְהִרְדָּפִים רְדוּפִים:

אֲנִי הָאִישׁ אֲשֶׁר יִשָּׂא פְּנֵי כָל 40
וְלֹא יִשָּׂא פְּנֵי שְׂרוּיִם חֲנָפִים

שֶׁבַע רְצוֹן וּמְלֵא בֵּין חֲקָמִים
כְּלִי יִחַמַּד וְהֵבִים אֹז כְּסָפִים

וְהִגְבֵּר אֲשֶׁר הִגְבִּיר חֲסָדָיו
אֲשֶׁר הִמָּה לְעֵין כָּל-אִישׁ חִשּׁוּפִים 45
כְּשִׁלְחוּ יָד לְיָד מְלֵא וְלֹא דָי
וְכִיּוֹ לְהִיזֹת דְּבֵי אֲסָפִים

והוא יעקב אשר לו הקשרים
 והוא לכן אשר לו העמסים
 50 והוא מלך וכמהו כפרעה
 ובל אהיה בשר משקים ואפים
 ולא ישתררו שרי עשרות
 בעת ישתחוו שרי אלפים
 ואיך רגלי יסתרה את-ברקי
 55 ורגבי הברקים בעופים
 ולי לשון ללמד הפתאים
 ולעות מדברי את-יעפים
 ואמנם כי לשוני קלשוני
 וזדים משאון אפי גרוסים
 60 ועיני הזמן כהו ועיני
 למרחוק מאד חזוים וצופים
 טעם השיר אשר טעמו בטעמו
 ומתוך מדבש נמצא וצופים
 ושור מכתב רקמיהו בחקמה
 65 ידי אמן ומדבריו צרופים
 אשר התערבו בו מר וכפר
 כהתערב שחרים עם נשפים
 ונקוי יונקותיו מי תבינה
 ועל-כן כל-עצי עדן ענפים
 70 אשר פרום במהשכי ארוים
 ועליהם בפי הגם טרופים

בשיר בתיו מלאים טוב וחקמה
ואולם דבקו בהם רשפים
אשר ותנוצצו על-יד מאחו
כאלו הם ביד שרף רצפים ⁷⁵
פניהם באמת בפני להבים
ועל-בתי לבבי הם חמופים
והוא השיר אשר סהר לנגדו
מאד נכלם בעת גלה צעופים
וקרן אור פני-שמשו וצנפו ⁸⁰
מאזרים ממאזר פניו צניפים
בתבהו בחפזון ועל-בן
לך יצאו בני דעו דחופים
אשר צבאו ויזרו חין מריבה
לפי תמם והם זפים וחפים ⁸⁵
ואם לקראתך יצאו ערמים
דעה פי לא ערמים או יחפים
בתבים הם באצבע הידיות
והם מאהבת משה רצופים
אשר בנה לאהבתך בלבי ⁹⁰
מעון בית וחלונים שקפים
ודע פי לא אוילים שקנו בו
ומפניו בני גבר הדופים
והן בכל מנמתו בנען
מתי סודי בראש היוצות עטפים ⁹⁵

100 וַיִּטַּשׁ מִשְׁכְּנֵי צֶעַן וַיֵּצֵא
 לְעוֹ מִשְׁכָּן וּמִגְדַּל עוֹ לְצַפִּים
 אָמַר לְאִישׁ אֲשֶׁר עִיְנוֹ עֲצוּמִים
 וְאִם פָּנָיו בְּאֹזַר שָׁמַשׁ שְׂזוּפִים
 הַיּוֹצֵלֵחַ עוֹד אֲשֶׁר עִמּוֹ אֱלֹהֵיו
 105 וַיִּדְרֹשׁ בְּעֵדוֹ הַכְּלִי בְּשֵׁפִים
 כְּמֹז לָבֵן מִמַּשֵּׁשׁ הָאֱהָלִים
 וַיִּרְחַל לְקַחָהּ אֶת-הַתְּרָפִים:

ל.ט.

סְבַבְתָּנִי גְדִיבְתָהּ.

תורה לאיש אשר נתן לו מתנה.

 סְבַבְתָּנִי גְדִיבְתָהּ
 וּמַשְׁאֵבֵי נְחָלֶיהָ
 וּכְסוּיֵי צִלְלֶיהָ
 וְרוּיֵי טַלְלֶיהָ
 5 לָהּ הַתָּמַם וְהַיָּשָׁר
 בְּפַעֲמָנֶיךָ לְיִשְׂרָאֵלֶךָ
 וּנְדַבְתָּהּ וְדִוְעָהּ בְּךָ
 וְהִיא מִמֶּךָ וְאֵלֶיךָ

ומי יוכל להקזיב את-
שכחי בך ועליך ¹⁰
והן על-כל אשר אמר
יעידון לי פעליך:

מ.

למי בקעו.

בשבת ר' יהודה בן גיאת.

למי בקעו דמעיה נחלים
למימינים ואם אל-משמאילים
ובמה לבך יוכל להקביל
אשר הרים להקביל אין וכלים
⁵ נדדים ורביץ ברכות ידידים
ונגזרי לב עלי-קלם אצילים
ולב אקד תיתמלק לרבים
אבל אם קצעו אותו שתילים
ואיך תשקט ותזכה אש ומים
¹⁰ ואיך תעלים ועיניך רבילים
ותעיד גם אנתה מעלה גם
עשן האש אשר על-הבסלים

וּמִרְקֻבַת נֶדֶד לֹא תַעֲמֹד בָּךְ
 בְּאֵלֹי מַחְנוֹתֶיךָ צְלָלִים
 15 הֲלֹא זֶה אֲהַלֶּךְ נִמְוִי בְּמִזְרַח
 וּמִנְעָמָיו סְבִיבֶיךָ נְחָלִים
 אָמַר מַה-לָּךְ לְדַרְךָ מֵעַרְב עוֹד
 וְהוּא זָרַךְ תִּמְזַל בְּזֹרוֹת אֱלִילִים
 עֲנִיתִיו אֵיךְ יְהִי לִבִּי בְּמִזְרַח
 20 וּמוֹדְרָשָׁיו בְּמֵעַרְב הֵם חֲכָלִים
 לְשַׁחַר אֶת-פְּנֵי הָרֶבֶב יְהוּדָה
 אֲנִי עָלָה בְּעֵלָה לְרִגְלִים
 לְעֵץ דַּעַת יַחֲזִיה אֶת-מֶאֶסְסָיו
 וְגִיר אַרְזֵיה אֲשֶׁר יִרְעֶה רַחֲלִים
 25 שְׁפֹל-רוּחַ נִשְׂאוּהוּ שְׁחָקִים
 וְכַף-לֶכֶב וְרֹאוּהוּ שְׁחָלִים
 גְּבִיר גָּבַר וְגִבָּה עַל-צֶבֶא רִים
 עַדִּי רָאָה בְּנֵי עֵישׁ שְׁפָלִים
 מִבְּקֵשׁ מַעְלוֹתָיו בֵּין חֲכָמִים
 30 רָאָה דָּגַל יְהוּדָה בֵּין הַדְּגָלִים
 אֲשֶׁר שָׁם לֹז בְּלִב-חֲכָמוֹת מְסֻלוֹת
 בְּאֵלֹי שָׁם בְּלִב-הֵימָּם שְׁבִילִים
 בְּתִילָה הִוְתָה חֲכָמָה לְפָנָיו
 וּמֵאֲזֵ לֹא יִדְעִיהָ בְּעֵלִים
 35 וְאַחַר שֶׁבְּנִשְׂאָה רֶבֶב יְהוּדָה
 בְּעֵלְיָהּ וְלֹא מֵצְאוּ בְּתוּלִים

וְשָׁמְחוּ לְהִלֵּךְ עַל-עַקְבוֹתָיו
 וְרָאוּ כִּי דִבְרֵי הַפְּלִילִים
 בָּעֵת מֵאָמַר מִצְאָתוֹ תַּחֲכַמְנִי
 40 וְעַת מִפְּעַל מִצְאָתוֹ רַב-פְּעָלִים
 הַבִּשְׁבָּחִי אֶקְדֵּם אֶת-חֲסָדָיו
 חֲסָדָיו אֲמִצָּאָה עָלַי כְּפוֹלִים
 וְכִמָּה פְּעֻמִּים אֲעִשֶׂה-לּוֹ
 סָבִיב שׁוֹלְיוֹ וְרַבּוֹ הַמַּעֲוִילִים
 45 מַעֲוִיל חֲכָמָה, מַעֲוִיל יְרָאָה, מַעֲוִיל תֵּם.
 מַעֲוִיל צְדָק וְכִשְׁרוֹן מַעֲלָלִים
 יִקָּר וְהוֹד וְחֶסֶד וְעֲנֻה
 לְאֶרְבַּעַת כְּנַסְוֵי שָׁם גְּדִילִים
 בְּאִיזָה מִתְּלַל אוֹתוֹ אֶהֱלֵל
 50 וּבֹז יִתְהַלְּלוּ כָּל-מִתְּלָלִים
 אֶבֶל אֲנִיד מַעֲט מִקְצַת שְׁבָחָיו
 וְדִי מַעֲנִי קִיּוֹן מְלָלִים
 וְהַרְדֵּף אֲשֶׁר יִלְאָה לְהַשְׁיֵג
 לְרֹאשׁ מַחֲנֶה יִזְנֵב גַּחֲשָׁלִים.
 55 אֲמַת הֵם כָּל-דִּבְרֵי בָּךְ וְאֵינָם
 כְּדִבְרֵי שִׁיר וְלֹא דִבְרֵי מְשָׁלִים
 וְכָל-שְׁמַעֵי מַעֲוִידִים כִּי דִבְרוּ
 גְבוּיָאָה הֵם וְאוֹלָם הֵם שְׁקוּלִים.
 וְסוֹד עוֹלָם שְׁלֵה וְיִשְׁלַם בְּנַעַם
 60 אֲשֶׁר שָׁם בְּנַעֲמִים לְךָ חֲבָלִים:

מא.

בְּלִבִּי לָךְ נִטְעִים.

לרי דונש בן אבי שכם בהסדרו מאתו.

בְּלִבִּי לָךְ נִטְעִים נִטְעָנִים
וּלְנִדְדָּךְ פִּצְעִים נִאֲמָנִים
שִׁמְךָ אֶזְכִּיר וְאֶרְאֶה רֹאשׁ בְּשָׁמַיִם.
לְפָרוּדְךָ — וְאֵינֶךָ רֹאשׁ סִתְּנִים
5 וּמְחֻסְדְּךָ בְּשִׁסְתּוֹתַי פְּנִינִים
וּמִנְדָּךְ בְּכִלְיוֹתַי צְנִנִים
לָךְ שְׁלוֹם נִשְׁאַוְהוּ אֶהְבִּי
וְלֹא יוֹכְלוּ שְׂאֵתוֹ הַעֲנָנִים
כְּגַלִּי יָם אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינְךָ.
10 כְּרוּחוֹת, כְּאֲדָמוֹת, כְּמַעֲוִנִים
וְדִיד אֶקְרָא חֲלוּמֵי כְּעִבּוּרוֹ
לֹאֵם עַד אֶחְזֶה נֶגַת עֲדָנִים
לֹאֵם חֲבִלֵי תְנוּמָה אֶל-תְּמוּשׁוֹן
אֲדַבֵּר-בּוֹ מֵעַט פְּנִים בְּפָנִים
15 אֲשֶׁר הִבֵּה כְּמַטְוֵ עִיר כְּבֹדִי
עַדִּי כִּקְעַ בְּעֵינֵי מַעֲנִים
עֲזֹבְתוֹ וְעֹזְבוֹנֵי זְמַמִּי
וְתַעֲנֵי מִלִּבִּי רַעֲיוֹנִים

וְהֵן עֵינֵי לְמַכְתֵּב וּדְ-אֲדוּנֵי
כְּמוֹ עֵינֵי עֲבָדִים אֶל-אֲדוּנִים: ¹⁰

מב.

רְדוּ עֲבִים.

אל אבו אלחסן [מאיר] בן קנמיאל למען יתרצה ויתמים.

רְדוּ עֲבִים וְהוֹרִידוּ רְבִיבִים
וְהָשִׁיבוּ שְׁבוֹת לֵב מִשְׁכֻּבִּים
וְהִשְׁכִּיבוּ מַעַט מִימֵי מְרִיבָה
וְאַחַר כֵּן מְנֵי גִשְׁמֵי אֲהָבִים
⁵ וְקִרְאוּ עַל-יְדֵי קִצְפָה לְלֹא-חֶטָּא
הַקִּצְפָּה נְדִיב לֵב עַל-נְדִיבִים
עַלִי מְאִיר מְאֹד תּוֹרַה חֶמְסִי
אֲשֶׁר גַּעְלָה בְּהַעֲלוֹת פְּרוּבִים
הַמֻּזָּב בִּי יְהִי מְאִיר בְּשַׁחַר
לְכָל-דּוֹדָיו וְלִי מְעֵרִיב עֲרָבִים ¹⁰
הַנֶּאֱמָן מִחֻשְׁבוֹתָיו עַל-יְדֵי
וְאוֹלֵי דְבָרוֹ עַלִי כְּזָבִים
אֲשֶׁר פָּנֵי יְקֻדָּם בְּהַנְּוֹאוֹת
מְקוֹם שְׁלוֹם וּמְדַבְּרִים עֲרָבִים

15 אֲנִי אֶחָל לְבַקֵּשׁ אֶת־רִצּוֹנִי
בְּעַל־פֶּה אִוְּעַל־יַד־הַבְּתָבִים
וְסָר עֵוֹן וְהַטְּמֵאת הַבְּכָפָר
וַיִּשְׁכַּחוּ וְאִם הֵם בְּבִתְבִים:

מג.

הַרִיחַ מֵר.

אל ר' משה בן עזרא.

הַרִיחַ מֵר וְאִם רִיחַ עֲסִיסִים
וְאִם רִיחַ מְנוֹפֶסֶת הַרְסִים
וְאִם דְּמַעַת עֲפָרִים עַל־לְחֵיהֶם
וְאִם עַל הַנְּרָדִים הַרְסִיסִים
5 וְאִם בְּנֹזֵר בְּעַד מְסָד מְנַגֵּן
וְאִם תְּרִים בְּעַד סַעִיף וְסִיסִים
וְאִם שֵׁם הַגְּבִיר מִשָּׁה וְנִכְרוֹ
אֲשֶׁר מְלֵא בְּזִכְרֵ מֵר אֲפָסִים
גְּבִיר יֵשֶׁת מִפְּאֵר הַחֵן שְׂבִיטִיו
10 וְאִילָם הוּא וְפֵאֵר הַשְּׂבִיטִים
וְהַחֵן אֲהַבֵּוּ גַם הוּא יְדִיד חֵן
שְׂגִיחֵם אִישׁ בְּאֲחֵיו גְּעֵלְסִים

וַיִּרַשׁ הַגְּדִיבוֹת מֵאֲבוֹתָיו
וַיְגַדְבוֹתֶם עֲלֵיהֶם שֵׁם תְּפוּשִׁים
15 עָדִי כִי מַעֲשׂוֹי נִתְּנוּ לְזָכְרוֹ
בְּנַפְשׁוֹם פְּרוּשִׁים בְּפָרְסִים
וְהָעָרוּף בְּכָל-יָקָר בְּיוֹם כָּל-
בְּנֵי אָדָם עָרוּבִים בַּחֲרָשִׁים
וּבָא לְשִׁקֵּל גְּדִיבוֹתָיו אָמַר-לוֹ
20 הַתְּשִׁקֵּל הַרְרִי-עַד בְּפִלְסִים
יִכְרֵךְ עוֹר תִּנְנֵנוּ לְאֲבוֹתָיו
וְלֹא שֵׁת בְּגִינֵי חֶסֶדוֹ הַרוֹסִים
קָחָה הַשָּׂר הַרְוִיזִים בַּחֲרִיזִים
לְצוּאֵר וְכִרְךָ שְׂמֵתִים רְכוּסִים
25 לְאַחוּז בָּם יְדִידוּתְךָ נִתְּתִים
לְלֵאלֹאֲוֹת אֶהְבֵּתְךָ בְּקָרְסִים
וְלִמְעִיל מַעֲלֵתְךָ פְּעַמְגִים
וְאֶל-תַּפְאֲרֵתְךָ לְכִלִּיל עֲבָסִים
וְאֵל יִקַּל בְּעֵינֶיךָ מַעֲשֵׂם
30 לְמַעַן מַעֲשֵׂם רִקְמָה פְּרוּשִׁים
וּמִיָּקָר אֲגַרְתִּימוֹ עָדִי יִ-
אֲתוֹ לְשִׁמְךָ וּמְזוּלָל תְּפוּשִׁים
אֱלֹהִים יַעֲנֶה-לְךָ רַב שְׁלוֹמוֹת
כָּרַב מִיֹּם אֲשֶׁר לָךְ מִכְסִים:

מד.

איצון הנדרים.

על פרוד האוהבים.

איצון הנדרים בידידים
ופרוד ואסר להם פדרים
שבע דורים פעודם עמה פי
למחר בעדם תשבע נדרים
ודע פי הזמן ישים חסדיו⁵
במיספים ורעותיו תמידים:

מה.

לקבי אליכם.

לרי יהודה בן גיאת.

לקבי אליכם סגלת נדיבים
אשר ומשכוני בחבלי אהבים
ושורי יהודה כפיר התעודה
חרוזים אחוזים בכנפי כרובים

⁵ הַיּוֹבְלוֹן סִפְרוּ לְהַכִּיל דְּבָרָיו
 וְאִינֶם בְּאַצְבַּע אֱלֹהִים כְּתָבִים ?
 וְהִמָּה רַבִּיבִים נִפְשׁוֹת מְשִׁיבִים
 וּמִהֶם שְׂבִיבִים לְכַבּוֹת מְדִיבִים
 וּמִי יִתְנַגֵּי בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים
¹⁰ לְהִרְחִיק גֵּדָד אֶל־רְחוֹקִים קְרוֹבִים
 וְאִיךָ לֹא רְחוֹקִים וְהֵם בְּשַׁחֲקִים
 וְאִיךָ לֹא קְרוֹבִים וְהֵם בְּקַרְבִּים :

מו.

שְׁלוֹמוֹתַי שְׂאִי.

לאחד מירדיו.

שְׁלוֹמוֹתַי שְׂאִי יִזַּנְתַּי רְחֻקִים
 לְעֹפֵר מְדַבְּרֵי עֲדִיו רַבִּיבִים
 לְגַנֵּב לֵב בְּמַלְיוֹ הַחֲלָקִים
 בְּשֹׁמֵן מִדַּ וְלֹא כְדִיו כְּתָבִים
⁵ וְבָם כָּל־מַחְמַד עֵינַי כְּאֵלוֹ
 סִפְרוּ מַלְבֵּן־לְחַיו גְּנוּבִים
 דְּבָרָיו מְשַׁחֲתִיו צִוְיָה מְרִיקִים
 וְנִיבִיו מְעַצֵּי סְרִיו קְצוּבִים

צְבִי וְשָׁלִים וְחֲצִיו נִחְתִּי בִי
10 וְשִׁירִיו יִתְפָּשׂוּ תְלִיזִי כְּרוֹזִים
וְלֹאֲמִי לְהִטִּי חֶרֶב מְרִיקִים
וְעוֹפִין עִם צְבִי עֲדִיו כְּרוֹזִים
מְשָׁלִים וְעָנִי חֵד אַחֲרֵי חֵד
וְלִקְרָב עִם צָבָא צְבִי קְרוֹזִים
15 וּמֵאֲתֹו וְרוֹצֵן בְּפָרְקִים
לְנִגְדֵי יִשְׁלַפּוּ כְלִיזִי כְּתָבִים
לְעֶפֶר יִחְלִיק מְלִיזִי בְּבִשְׁתּוֹ
וּפְנֵי מִפְּרֶק יִפִּיזִי לְהִבִּים
אַבְּל אִם יֵאָנֶף מְלִיזִי חֲלָקִים
20 וְלִבִּי מִשְׁמִיר קִשְׂיוֹ רְנָבִים
בְּעֵינַי לֹא בִיד שְׂבָה וְעִשְׂקִי
וְשֵׁם לְבוֹת בְּנֵי שְׂבִיזִי עֲצוּבִים
אַהֲהָ לִבִּי וְאֶת מִן הַעֲשׂוּקִים
כְּלוֹזָאִים בְּחִמַּת מְרִיזִי עֲזוּבִים
25 הֲלֹא מִצָּא צְבִי דֵי הַלְּבָבוֹת
וְלִבִּי מִצְּבִי דֵיזִי כְּאֹבִים
וְדָם שְׂפָף בְּלִי שְׁלוֹם נִזְקִים
בְּיוֹם הַפֶּף לְחַם צְרִיזִי כְּאֹבִים
שְׂאֵלְתֵם עַל-שְׁלוֹם גְּבַר בְּלִי-לֵב
30 וְאִיכָה תִשְׂאֵלוּ אִיזִי כְּדִיבִים
הֲלֹא חֲצִיזִי מִחֲלֶק לְחֲלָקִים
וְאֶתְמוֹל גָּלוּ חֲצִיזִי אֶהֱבִים

מֵאֵד חֶשֶׁק חָלִי עֵינַי וְעַל-בֶּן
בְּתוֹכֹךָ נְחִלִי חָלִי
כְּעַבִּים 35
מְרִדֵי אֶהְבֶּה אֹתוֹ מִתּוֹקִים
וְעַל-פִּי נְחִלִי כְּבוֹ
עַרְבִים
הַנְּשֵׂה בִי יָדִיד נַפְשֵׁי חֲרוּזִים
יְהִי שִׁירֵי מְקוֹם נֶשְׁוֹ
עַרְבִים
אֲשִׁיבֶם לֹא כְּפֹלִים כְּעַנְקִים
40 רְבוּעִים לְעַנֵּק חָלִי
מְשִׁיבִים:

מו.

אִיךָ מְעִינֹת חֲכָמָה.

לְרֵי חֲנָנָל בֶּן יִשׁוּעָה.

אִיךָ מְעִינֹת חֲכָמָה לֵךְ נִמְסְרוּ
כִּי נְחִלֵי-בֵּן מִמֶּךָ נִגְרִי
נֹסֶף עֲלֵיהֶם עוֹד רְצוֹן שֶׁדָּגִי סָגָה
כִּי תָם וְכָל-יִשְׂרָאֵל בְּךָ חֲבָרוּ
5 קוֹמָה חֲנָנָל בֶּן-יִשׁוּעָה שְׂרָרָה
חֲסָדֵי אֱלֹהִים כִּתְמִיו נִגְרִי
יֹזֵם בּוֹ הִקְוִימָה אֵל בְּתוֹךְ עַמּוֹ הֲלֵא
כָּל-כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם בְּזֹאת בְּשׁוֹרֵי

בעת אשר רצה אלהיך בקך
 אז מלאכי מרום לך עזרוי ¹⁰
 מה לפתאים הן בקך ותגזרוי
 הרם עליהם יד והם יחסרוי
 הגה אשר טחוי לתפל נהיה
 הקיור אשר בני אבניו סרו
 שלם ישלם אל גמול להם כחק ¹⁵
 ... אשר שלם בעם נגזרוי
 הפך לדגון בו פלשתים גברוי
 נפלו במו נפל וגם נעדרוי
 כל-זאת בעת ראו משנאיך הלא
 נפלו בתוך שוחה אשר לך קרוי ²⁰
 מרב חננאל בן-ישועה ידרוך
 כוכב וקם שבט ולי יקרוי
 אלה חסדיך, ועוד שנותרוי
 אלפי רכבות מאשר עברוי:

מת.

נמתי לצד יגון.

בהגיע אליו מכתב ידידות בלילה והוא ישן.

נמתי לצד יגון ולבי ער

נחש ואמר מה-לך גרדום

קוים וְחַזוּה פְּרָדִים בְּסַפְרֵי דוֹד
וְרִוְוָה וְהִתְעַנְנָה בְּטוֹב נְרָדִים
בְּקַע אֲשׁוֹן הַשָּׁד בְּדָם אֲשַׁכֵּל⁵
אִם אֵין לָךְ גֵּר-אִשׁ עֲרַף גֵּר-דָּם:

מט.

עֲמֹד בְּמַעַט.

בשבת אחר מגדולי המורח

עֲמֹד בְּמַעַט צְבִי צְבָאוֹת צְבָאִים
וְהִרְף מִהֲתַלְלֵב לֵב לְבָאִים
הַתְּשָׁאִיל מִחֶלֶת עֵינֶיךָ נַפְשׁוֹת
וְלֹא תְשָׁאִיל צְרִי שָׁה לְחַלְאִים?⁵
וְלֹא רָפָה לְבָבוֹת תַּחְזִיק לֵב
וְלֹא רָפָה אֲזִי רָפָא רָפָאִים
הַבְּגָדִים וְנִשְׂאָר לְךָ רֶקֶב
וְלִבּוֹת אֲהַבִּים יְגוֹן מְלָאִים
וְאִיךָ מִחֶשֶׁב בְּבִגְדֶךָ כִּי יִכִּילִין
לְאִשׁ קֶצֶף וְהֵם בְּגָדֵי בְּלוּאִים¹⁰
בְּקִשְׁתְּ חֶצֶה תִּמְשַׁךְ לְתַמְךָ
וְחֲצִי קִשְׁתְּךָ לֹא מִחֲטִיאִים

הלא מותי ביד אֶפֶד מִמֶּנָּה

וְחַי מְרֻעוֹתֶיךָ תִּלְאִים

15 וְאִם תִּנְאֶה תַעֲזוֹדְנִי כִשְׂחַל

וְתִתְנַאֲנֶה וְאִין שְׂבַח לְגֵאִים

חֲדַל כִּמְעַט וְדַע כִּי אֲבִי-חַמּוֹן לִי

לְמַנְדֵּל-עַז וְשִׁירֵי בֹן גְּשָׁאִים

גָּבִיר לִילִי נְדִיבוֹתָיו אֲנִי לֹא

20 חֲרוֹזֵי מַהֲלָל הָיוּ בְרוּאִים

בְּבֶן-אִישׁ אִיךְ אֲדַמְהוּ וְאֶדְהֶה

כְּאִישׁ יִמְשִׁיל תְּהַמּוֹת לְנִקְבָּאִים

תַּמּוּל הָיוּ בְּנֵי בִינָה חֲכָמִים

וְהַיּוֹם נִשְׁאָרוּ נִגְדוֹ שְׂתָאִים

25 בְּנֵי גִלְעָד צָרוּ יָדָיו וְקוֹי

וַיִּזְדוּ לוֹ שְׂבָאִים עִם סְבָאִים

כְּאֵלֹהֵי מְנַדִּיבוֹת אֲצַבְעוֹתָיו

שְׁנֹת חַיִּים בְּתוֹךְ כְּפָיו מְעוֹאִים.

הַבֶּן-שֶׁבֶטוֹ הִרְיָחָהוּ בְּחֹזֶן

30 וְלָמַד מִפְּלֹאוֹתָיו בֵּין פְּלֹאִים

וְאִין מְעַצוֹר לְדַעְתּוֹ מִפְּלֹאוֹת

וְאִין לְאִמֵּר הִגֵּם זֶה בְּנִקְבָּאִים

לְמַעַן חֲבְרוּ בֹן תָּם וַיִּשָּׂר

וְהַדְּשִׂיא מִשְׁדֵּה חֶסֶד דְּשָׂאִים

35 וְלִבְשׁ הַזְּמַן בֹּן מַחְלָצוֹת גִּיל

כְּעֶבֶד יַחְלִיף בְּגָדֵי כְּלָאִים

וְקִדְּם מַעֲשָׂיו טָרַם דְּבָרָיו
 בְּנִשְׁם יַעֲלֶה טָרַם נְשִׂאִים
 גְּבִיר לֹו מַשְׁשׁוֹ יָדָיו סְלָעִים
 נִתְּנָם בְּעִנְזוֹת לְצַמָּאִים: 40
 קָרָא-נָא הַגְּבִיר פֶּרַט אֲמָרִים
 אֲסַפְתִּים בְּאֶסְף רַעְה טְלָאִים
 בְּבִשְׁתִּים בְּהַדְר שְׁמָף וּבְאִי
 בְּרִסָן אַחְרֵי הָיוּ פְרָאִים
 שְׁמִרְתִּים מִחֲטָא נְגִדָף וְאִיה 45
 דְּבָרִים לֹא יְהוּ נְגִדָף תְּטָאִים
 וְחִבְרְתִים בְּשִׁמְף בְּשִׁבִיסִים
 וְשִׁמְתִים לְעַנְק זְכָרָף חֲלָאִים
 פְרַה וְרַבָה גְבִיר וְהִיָה בְרַבָה
 וְיָרַם בְּף זְמָן וְרַד פְלָאִים 50
 וְתַתְפָּאֵר עָלֵי שְׁנַעַר סְפַרְד
 בְּף וּיְבָרְכוּ בְשִׁמְף נְשִׂאִים:

נ

בְּשׁוּטֵי מַעְבְּרוֹת.

לר' אלרביע בן גבאי.

 בְּשׁוּטֵי מַעְבְּרוֹת מוֹרַח וְתִימָן
 יְחִידֵי מְבִלֵי קְרוֹב בְּאֶלְמָן

שְׁאֵלוֹנִי הַתְּצַמֵּד בְּלִי יָד
 וְאֵין חֵמֶל לְהַעֲבֹדָה וּרְחֻמָּן
 5 עֲנִיתִים הַזְּמָן זְמַן לְיָדִי
 אַחִי-צֶדֶק וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל וְנֶאֱמָן
 וְאִשָּׁר מִן וְאֶכִּילֵנִי בְּכָל-יוֹם
 וּמִטְעָמָיו בְּפִי מִמֶּתֶק וּמִשֶּׁמֶן
 וְאֶמְרוּ אֵין בְּתַבַּל מִן עֲנִיתִים
 10 וְאִם אֵין מִן בְּתַבַּל שֵׁם אַחִי-מִן:

נא.

שְׁלוֹם שְׁלוֹם.

לאבו איוב [שלמה] בן אלמעלם.

שְׁלוֹם שְׁלוֹם רַב לְשִׁלְמָה
 וְטַ אֵל אֱלֹוּ בְּנֵהָר פִּישׁוֹן
 הַשֵּׁם לִילֹתֵי שְׁמָרִים
 וּבְעַד חֲלָוִי דְמַעֵי לְשׁוֹן
 5 הוּא וְנִדְדוּ גְרִשׁוֹ נֹמִי
 מֵה-לִי אַחֲרוֹן מֵה-לִי רֵאשׁוֹן
 כִּי הִרְעַב לְעֵנִי כָּל-
 שָׁנָה וּפְרִיד מֵעַל אִישׁוֹן
 גַּם הַשְּׂבָע לְעֵשִׂיר אִי-
 10 כְּנִי מִנִּיחַ לֹז לְיִשׁוֹן:

נב.

בְּנִדְתָם בִּי מִיָּדָעִי.

כהסדר אבי הרון [משה] בן עזרא מעליו.

בְּנִדְתָם בִּי מִיָּדָעִי וְרָעִי
כִּאלוֹ לֹא שִׁכַּנְתָּם בֵּין צְלָעֵי
מְנַעְתָּם אֶת־שְׁלוֹמְכֶם לִי וְכַמְעַט
מְנַעְתָּם צַל וְצָרְכֶם מִיַּצִּיעֵי
5 הַלְשִׁפָּךְ עוֹד שְׁאֵרִית דָּם לִבִּי
אֲשֶׁר בִּלְאֵט וְנִבְתִּיו מִדְּמָעִי
שְׂאֵלוֹנִי הִזְרַעְתָּ אֱהָבִים
עֲנִיתִים בֵּן וְלֹא צָלַחִי וְרָעִי
וְאָמְרוּ לִי הִתְשַׁמְעֵשֶׁע בְּלִי אַח
10 עֲנִיתִימוּ בְּנַפְשֵׁי שְׁעֵשְׂעִי
מִזְמוֹת שְׁעֵשְׂעֵי נַפְשֵׁי בְּנַפְשֵׁי
וְלִי פָרַדַּם בְּלִבִּי מִנְטָעִי
מִיָּדָעִי בְּמִדְּעֵי מִצְאָתִים
וְהָיוּ רְעִיוֹנֵי לִי לְרָעִי
15 וְאִיד אֲזַכֵּר יָדִיד לֹא וְזָכַרְנִי
וְלִמָּה יִרְבֵּן חָנָם פִּצְעֵי

אֲשֶׁר יָלִין בְּבֵין קִירוֹת לִבִּי
לְמִיּוֹם גַּד וְלֹא לֵן בֵּין זֵרְעֵי
וְעוֹדְנֵי אֲנִי מַחְזִיק בְּחַמִּי
וְאֶזְכֹּר אֶהְבֵּתוֹ כָּל־רִגְעֵי ²⁰
וְאִם נִשְׁאָר בְּשַׁעֲרֵה מִבְּרִיתוֹ
הִכִּי לֹא יַחְטִיאֶיךָ קִלְעֵי
אֶהוֹבֵי אֲשַׁמְעֶה כִּי נִהַפְּכוּ לִי
וְנִהַפְּכוּ עָלַי אֶרְצֵי רִקְיָעֵי
וּכְמַעֲטַט גַּעֲשֶׂה לִבִּי צָחִיחַ ²⁵
אֲבָל מִשָּׁה יִבְקַע אֶת־סִלְעֵי
גְבִיר מִסֶּף יְדִידוֹתָיו בְּלִבִּי
כְּהַמְסֶה דְמַעֵי תוֹף גְּבוּעֵי
וְצִיר גְּאֻמָּן וְצִירֵי גְּאֻמִּים
לְפָרוֹדוֹ וְנִפְלְאִים נִגְעֵי ³⁰
וְלֹא יִשְׁעָה כָּאֵב נָדוּ לְהַבְלִיג
לְמִיּוֹם גַּד עַד־י רִקְנֵי בְלוּעֵי
אֱלֹהֵי הַעֲבָר פִּגְעֵי נָדוּ
וְשִׂים אֶת־מְלֹאכֵי פָנָיו פִּגְעֵי:

צוה ישועות יעקב.

לאחר מידיו ושמו יעקב.

צוה ישועות יעקב אל נזרא
 על-פל-סביביו נאזר בגבוקה
 אל-פסאף מבית פלאים תערוג
 נפשו ועינו קדמו אשמרה
 6 שברו במאסריו ותקנתו בך
 כי תחליף ממאפליי אורה
 מצאצאיו נאצל אדר יקר
 על-נחלי בין צין ויבלי תורה
 נתן לימים באשר יתפארו
 10 רב עם אלהים ואנשים שרה
 דיז נעים זכרו נדי מחומדו
 כי יצהלו פניו ונפשו מרה
 לז לב ארי ולשון צרי ושפת פרו
 חיים והוא חומה בעתות צרה
 15 הוא לנפשות מחליהם בצרי
 ובעד מצנקה תחנה כבשורה

הוא כְּתוּיָמָה מִתְבּוֹצֵאת הַזְמַן
וּבְנֵד בְּנֵי שָׁכַל פְּיָשִׁי וְתִשְׁוֹרָה
לוֹ מִחֲמַדֵּי הַזְמַן הַתְּנַחֲלוּ
לוֹ פִי שְׁנִימִים נִתְּנוּ בְּכַבּוּרָה ²⁰
וְרָעוּ יְהִי נֶכּוֹן וּבֵיתוֹ נֶאֱמָן
מֵאֵינן חֲלִיפָה לְהַיּוֹת וְתִמְנָה
לְאִמֵּד בְּרִית אֵל הַיְיָהָ אֵתוֹ בְּרִית
חַיִּים וְשְׁלוֹם וְתַגֵּם לוֹ מוֹרָא:

נד.

אֶל-גֹּב מְבַרְךָ.

אל ר' מברך.

אֶל-גֹּב מְבַרְךָ הַגְּבִיר מְלַבּוּשׁ
שִׁתְּיוֹ וְעַרְבּוֹ מִתְּהַלּוֹתָיו
מִתָּם וְהַשְׁבֵּל אֶרְגֵּנוּ יָמִים
אֵתוֹ וְהַבִּינּוֹת פְּתִילוֹתָיו
אֶבֶן תְּהַלּוֹתָיו לְהַתְרָאוֹת ⁵
עַל-פְּאָרֵי רֵאשׁוֹ וּמִדּוֹתָיו
בְּאֶשֶׁר בְּסִילִים עַל-פְּנֵי שַׁחַק
וְתַפְאָרוֹ בְּלִבּוֹשׁ חֲלִיעוֹתָיו:

D i w â n

des

Abû-l-Hasan Jehuda ha-Levi.

Unter Mitwirkung namhafter Gelehrter bearbeitet
und mit einer ausführlichen Einleitung versehen

von

Dr. H. Brody.

Erster Band:
Nichtgottesdienstliche Poesie.

BERLIN, 1894.

Druck von H. Itzkowski, Gr. Hamburgerstr. 2.